ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

«Πάντα δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε».

Ἔτος 61ον. ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ, 1925. Ἀριθ. 10

ΟΙ ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΑΥΞΗΣΕΩΣ

«Διότι ὅστις ἔχει, ἔτι θέλει δοθῇ εἰς αὐτὸν καὶ θέλει περισσευθῇ· ὅστις ὅμως δὲν ἔχει, καὶ ὅ,τι ἔχει θέλει ἀφαιρεθῇ ἀπ' αὐτοῦ». Ματθ. ιγ' 12.

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Σωτῆρος ἐλέχθησαν εὐθὺς μετὰ τὴν παραβολὴν τοῦ Σπείροντος· ἡ ἐφαρμογή των ὅμως ἐξέρχεται τοῦ στενοῦ κύκλου τῆς παραβολῆς ἐκείνης καὶ ἐπεκτείνεται εἴς τε τὴν ἀτομικήν, τὴν κοινωνικὴν καὶ τὴν πνευματικήν μας ζωήν.

1. Πρῶτος ὅρος ἀπαραίτητος πρὸς πᾶσιν αὔξησιν εἶναι ***τὸ νὰ ἔχῃ τις κάτι.*** Ἀλλὰ τί νὰ ἔχῃ; ***Νὰ ἔχῃ ζωήν. Μόνον ὁ ἔχων ζωήν***, δηλαδὴ ὁ ζῶν, ***δύναται νὰ αὐξηθῇ, νὰ ἀναπτυχθῇ, νὰ προοδεύσῃ***. Τὸ βρέφος, ὅταν γεννᾶται, ἔχει ἐντός του ζωήν, καὶ φυσικῶς ἀναμένομεν νὰ αὐξηθῇ καὶ νὰ μεγαλώσῃ. Διὰ τοῦτο ὅταν γεννᾶται βρέφος τι, παρατηροῦμεν πρωτίστως ἂν ἔχῃ ζωήν.

Ὅταν φυτεύσωμεν φυτόν τι, προσέχομεν πολὺ εἰς τὸ νὰ ἔχῃ ζωήν, ζωτικότητα, χλωρότητα, ὥστε φυτευόμενον νὰ ῥιζωθῇ, νὰ ἀναπτυχθῇ, νὰ καρποφορήσῃ. Ἂν δὲν ἔχῃ τὴν ζωὴν ἐντός του, οὐδέποτε θὰ βλαστήσῃ ἢ θὰ αὐξηθῇ. Οἱ τηλεγραφικοὶ στύλοι λ. χ. εἶναι ξύλα νεκρά, μὴ ἔχοντα καμμίαν ζωτικότητα ἐν ἑαυτοῖς· διὰ τοῦτο, ὁσαδήποτε ἔτη καὶ ἂν παρέλθουν, δὲν αὐξάνονται, καὶ τὸ μόνον, ὅπερ τοὺς ἀναμένει, εἶναι ἡ σῆψις καὶ ἡ καταστροφή, διότι στεροῦνται ζωῆς.

Ἂς μεταβῶμεν καὶ εἰς ἄλλον κύκλον τῆς ζωῆς. Ὁ ἄνθρωπος, διὰ νὰ σπουδάσῃ καὶ νὰ γίνῃ κάτοχος μιᾶς ἐπιστήμης, πρέπει νὰ ἔχῃ ἐντός του τὴν ζωὴν τὴν διανοητικήν, τὴν ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἐπιστήμην. Ἂν στερῆται ταύτης, δύναται νὰ περάσῃ διὰ τῶν διαφόρων βαθμίδων τῆς ἐκπαιδεύσεως—Δημοτικοῦ Σχολείου, Ἑλληνικοῦ Σχολείου, Γυμνασίου καὶ Πανεπιστημίου ἀκόμη—μηχανικῶς καὶ ἀσυναισθήτως, χωρὶς οὐδέποτε νὰ γίνῃ ἐπιστήμων, καὶ τὸ τέλος του θὰ ἦναι οἰκτρὰ ἀποτυχία.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὴν ***πνευματικὴν ζωήν***. Ὑπάρχει μία στιγμὴ τῆς πνευματικῆς μας ὑπάρξεως, τὴν ὁποίαν ὀνομάζομεν «γέννησιν», ἢ θεολογικῶς «***ἀναγέννησιν***». Αὕτη ἀποτελεῖ τὴν ἔναρξιν, τὴν ***ἀφετηρίαν τῆς πνευματικῆς ζωῆς***. Ἀπὸ κάθε δὲ ἄνθρωπον, ὅστις ἀνεγεννήθη, περιμένομεν πνευματικὴν αὔξησιν, πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν.

Ἀλλ' ἐνταῦθα ἐγείρεται τὸ ἐρώτημα: Ποῖος μᾶς δίδει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔχομεν, ἤτοι, τὴν ζωήν; Μᾶς τὴν δίδει ὁ Δημιουργὸς Θεός, ὅστις εἶναι ἡ πηγὴ πάσης ζωῆς.

Διὰ τὴν φυσικὴν ἢ σωματικήν μας γέννησιν δὲν εἴμεθα ὑπεύθυνοι οὔτε ἠρωτήθημεν ἂν θέλωμεν νὰ ἔλθωμεν εἰς τὸν κόσμον. Ἐν τούτοις μίαν ἡμέραν εὑρέθημεν ἐντὸς τοῦ περιβάλλοντος τούτου, τὸ ὁποῖον καλεῖται «κόσμος». Ἀλλ' ἅπαξ εὑρεθέντες ἐδῶ, μὲ τὴν ζωὴν ὡς κεφάλαιόν μας, ἔχομεν τὴν ὑποχρέωσιν ὄχι μόνον νὰ διατηρήσωμεν τὴν ζωὴν ταύτην, ἀλλὰ καὶ νὰ αὐξηθῶμεν, ἕως οὗ φθάσωμεν εἰς πλήρη ὡριμότητα.

Τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ μὲ τὴν πνευματικήν μας ζωήν, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἐνῷ διὰ τὴν φυσικὴν ἡμῶν γέννησιν δὲν ἠρωτήθημεν ποσῶς, ***διὰ τὴν πνευματικὴν ἡμῶν γέννησιν εἴμεθα ἡμεῖς ὑπεύθυνοι.*** Ναὶ μὲν ἤμεθα προηγουμένως νεκροὶ ὡς πρὸς τὴν δικαιοσύνην, τὴν εὐσέβειαν καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀρετήν, ἐζῶμεν ὅμως σωματικῶς καὶ διανοητικῶς. Καὶ ὅταν ἡ σωτήριος χάρις τοῦ Χριστοῦ ἤγγισε τὰς καρδίας ἡμῶν, διὰ μίαν στιγμὴν εὑρέθημεν πρὸ ***διλήμματος***, ἂν ἔπρεπε νὰ δεχθῶμεν τὸν Χριστὸν ὡς σωτῆρα ἡμῶν ἢ ὄχι. Καὶ τὸν ἐδέχθημεν ***οἰκείᾳ καὶ ἐλευθέρᾳ βουλήσει.*** Ἀφοῦ δὲ ἅπαξ Τὸν ἐδέχθημεν ὡς τὸ στοιχεῖον τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς, ***ἔχομεν τὴν ζωὴν*** ἐν ἡμῖν. Μετὰ ταῦτα δὲ ἀκολουθεῖ ὡς φυσικὴ καὶ ἀναγκαία συνέπεια ἡ ***αὔξησις.***

2. Δεύτερος ὅρος τῆς αὐξήσεως εἶναι ἡ ***καλλιέργεια ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἔχομεν.***

Ἔχομεν ἐν ἡμῖν τὸν ***πόθον τῆς ἐπικοινωνίας μὲ τὸν Θεόν***; Ὀφείλομεν νὰ καλλιεργήσωμεν τὸν πόθον τοῦτον. Ὅταν οἱ πρωτόπλαστοι ἄνθρωποι ἀπεπέμφθησαν ἐκ τοῦ Παραδείσου τῆς Ἐδέμ, ὁ Θεός, κατὰ τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ἔστησε «τὴν ρομφαίαν τὴν φλογίνην, τὴν περιστρεφομένην» διὰ νὰ φυλάττῃ τὴν εἴσοδον τοῦ Παραδείσου. Διατί ἄρά γε; Διότι ἀμυδρά τις ἀκτὶς ἀναμνήσεως τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐπικοινωνίας ἐναπέμεινεν εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐνεδέχετο νὰ θελήσῃ βιαίως καὶ ἀμετανοήτως νὰ ἐπανεύρῃ τὴν ἐπικοινωνίαν ταύτην. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς τῷ ἔθεσε τὰ ἐμπόδια ἐκεῖνα, διότι ἤθελε νὰ τὸν ἐξαναγκάσῃ εἰς ***ἀναγνώρισιν, μετάνοιαν καὶ ὁμολογίαν*** τῆς ἁμαρτίας του, ὡς τὴν ***μόνην ὁδόν,*** διὰ τῆς ὁποίας θὰ ἠδύνατο ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἀπολεσθεῖσαν μακαριότητα.

Ἀλλὰ δὲν πρόκειται κυρίως περὶ τούτου. Πρόκειται περὶ τῆς ἀμυδρᾶς ἐκείνης ***ἀκτῖνος φωτός***, ἡ ὁποία διὰ τῆς καλλιεργείας αὐξηθεῖσα ἐγένετο πρόξενος τῆς ***μεγίστης εὐλογίας*** εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἡ ἀμυδρὰ ἐκείνη ἀκτὶς ὑπῆρξεν ***ἡ βάσις τῆς ἀμέσου καὶ ἐμμέσου ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον***, αὐξηθεῖσα διὰ μέσου τῶν αἰώνων εἰς τοὺς Προφήτας καὶ κορυφωθεῖσα εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ***Ἰησοῦ Χριστοῦ,*** ὅστις εἶναι ἡ κορωνὶς καὶ ἡ κατακλεὶς τῆς ἀποκαλύψεως.

Ἀλλὰ λαμβάνομεν τὸν ἄνθρωπον ὡς ἔχει σήμερον—μὲ τὸν Χριστὸν ὡς Σωτῆρά του, καλοῦντα αὐτὸν εἰς τὴν ζωήν. Ὁ ἄνθρωπος δέχεται τὴν πρόσκλησιν καὶ ἐμφυτεύεται ἐν αὐτῷ διὰ τοῦ Χριστοῦ νέον στοιχεῖον ζωῆς. Ἔχει ὁ ἄνθρωπος νὰ συνεισφέρει τι διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς σωτηρίας του; Μερικοὶ λέγουν, Ὄχι. Ἄλλοι λέγουν, Ναί. Ἐγὼ συντάσσομαι μὲ τοὺς δευτέρους. Διότι εἴπομεν ἀνωτέρω ὅτι διαφέρει ἡ πνευματικὴ γέννησις ἀπὸ τὴν σωματικὴν κατὰ τοῦτο, ὅτι διὰ μὲν τὴν σωματικὴν δὲν ἐρωτώμεθα ποσῶς, ἐνῷ διὰ τὴν πνευματικὴν τίθεται ἐνώπιόν μας τὸ δίλημμα νὰ εἴπωμεν ἢ Ναί, ἢ Ὄχι. Τὸ ναὶ ἢ τὸ ὄχι τοῦτο εἶναι ***συνεργασία***

μετὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐνεργοῦντος ἐν ἡμῖν, ἡ ***ἄρνησις συνεργασίας***. Ἐὰν ὅμως εἴπωμεν Ναί, ὀφείλομεν τοῦ λοιποῦ ***νὰ συνεχίσωμεν τὴν συνεργασίαν ταύτην*** μέχρι τέλους, ἂν ἐπιθυμῶμεν νὰ αὐξηθῇ ἡ πνευματική μας ζωὴ καὶ ὁ πόθος μας πρὸς στενωτέραν ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ, τὰ ὁποῖα ἐνεφύτευσεν ἐν ἡμῖν ἡ χάρις τοῦ Χριστοῦ. Ἐὰν δὲν συνεχίσωμεν τὴν συνεργασίαν ταύτην, τοῦτο σημαίνει ὅτι ***δὲν ἔχομεν***· καὶ ὅταν δὲν ἔχωμεν, καὶ ὅ,τι ἔχομεν θ' ἀφαιρεθῇ ἀφ' ἡμῶν καὶ θὰ καταδικασθῶμεν εἰς θάνατον.

Τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ἐδαφίου μας φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως νὰ παρουσιάζῃ κάτι ὀξύμωρον, ἕνα παραλογισμόν. Πῶς ἠμπορεῖ νὰ ἀφαιρεθῇ κάτι ἀπὸ ἕνα ἄνθρωπον ὅστις δὲν ἔχει; Ἄρα ἄλλη εἶναι ἡ σημασία τῆς λέξεως «ἔχοντος». Ὁ ἔχων εἶναι ***ὁ καλλιεργῶν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔχει*** ἐν τῇ ψυχῇ του, ὡς κόκκον ἢ σπόρον ζωῆς.

3. ***Εἰς τί συνίσταται ἡ καλλιέργεια αὐτὴ τῆς πνευματικῆς ζωῆς;***

Πρῶτον, εἰς τελείαν ἐγκατάλειψιν καὶ ἀπάρνησιν ὅλων ἐκείνων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μᾶς ἐλευθερώνει ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. Εἰς τὴν ψυχήν μας κάθε εἶδος ἁμαρτίας, πονηρίας, θυμοῦ, ὀργῆς, ψεύδους καὶ πάσης ἀσεβείας πρέπει νὰ ὑποχωρήσῃ πρὸ τῆς δικαιοσύνης, εὐσεβείας, ἐπιεικείας, ἀληθείας, ἀγάπης, ὑπομονῆς καὶ πάσης ἄλλης Χριστιανικῆς ἀρετῆς. Ἔπειτα δέον νὰ καλλιεργῆται ἡ ***μελέτη τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ*** κατ' ἰδίαν καὶ ἀπὸ κοινοῦ, μὲ εἰλικρινῆ προσευχὴν ὑπὲρ φωτισμοῦ, ὁδηγίας καὶ χρησιμότητος. Ἡ μελέτη τοῦ Λόγου θὰ ἀνοίξῃ νέους ὁρίζοντας αὐξήσεως καὶ χρησιμότητος ἐν τῇ ζωῇ ἡμῶν. Διότι ὁ βαθμὸς τῆς αὐξήσεως ἡμῶν, τῆς πνευματικῆς ἡμῶν ὡριμάνσεως ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς ***χρησιμότητος*** ἡμῶν. Ἐὰν ηὐξήθημεν εἰς τὴν ἀγάπην, τὴν εὐσέβειαν, τὸν ἁγιασμὸν τῆς Χριστιανικῆς ἡμῶν ζωῆς, τοῦτο θὰ φαίνεται ἀπὸ τὴν χρησιμότητα ἡμῶν εἰς τὸν κύκλον εἰς τὸν ὁποῖον ἐργαζόμεθα.

Εἶπον ἀνωτέρω περὶ τῆς μελέτης τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ κατ' ἰδίαν καὶ ἀπὸ κοινοῦ. Καὶ θέλω νὰ προσθέσω δύο λέξεις περὶ τῆς ***ἀπὸ κοινοῦ μελέτης τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ*** καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ. Λέγων δὲ ἀπὸ κοινοῦ, ἐννοῶ ***τὴν ἀπὸ κοινοῦ λατρείαν***, εἰς τὴν ὁποίαν καλούμεθα κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν ἡμέραν ὅπως διακηρύξωμεν δημοσίᾳ ὅτι εἴμεθα τοῦ Χριστοῦ καὶ θέλομεν νὰ μείνωμεν τοιοῦτοι μέχρι τέλους τῆς ζωῆς μας.

Ἐὰν παραμελήσωμεν τὰ μέσα ταῦτα, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν ἡμῶν διὰ νὰ αὐξανώμεθα εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν χρησιμότητα, τότε μοιραίως βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον οἱ εὐγενεῖς πόθοι καὶ ἡ εἰλικρινὴς προσπάθεια, καὶ ἡ ἀναμενομένη χρησιμότης θὰ ἀτονίσουν, θὰ ψυχρανθοῦν, θὰ ἐξαλειφθοῦν καὶ ἀντ' αὐτῶν θὰ περιμένωμεν τὴν πραγματοποίησιν τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ ἐδαφίου μας, τὸ ὁποῖον ρητῶς λέγει ὅτι «θ' ἀφαιρεθῇ ἀπ' αὐτοῦ ὅ,τι ἔχει.» Τί σημαίνει τοῦτο; ***Θὰ ἀφαιρεθῇ ἡ ζωή***, καὶ ὅταν γίνῃ τοῦτο ***θὰ ἐπακολουθήσῃ ὁ θάνατος***. Θὰ ἀφαιρεθοῦν ὅλοι οἱ πόθοι, ὅλαι αἱ εἰλικρινεῖς καὶ εὐγενεῖς σκέψεις, κάθε στοιχεῖον τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ζωῆς. Καὶ τότε; Τότε θάνατος, καταστροφή, ὄλεθρος.

Ὁ Κύριος, ἀναγνῶσται, νὰ μᾶς φυλάξῃ ἀπὸ ἓν τοιοῦτον τέλος!

Ἔχομεν ζωήν; Ἂς τὴν καλλιεργῶμεν, διὰ νὰ αὐξανώμεθα καὶ νὰ προοδεύωμεν πνευματικῶς, ἕωσοῦ «φθάσωμεν εἰς τὸ μέτρον τῆς ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ». Ἀμήν!

Π. Γ. Λογγινίδης

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

Η ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

Ὅταν ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ προσεύχηται, τί πραγματικῶς συμβαίνει; Τί κάμνει ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν αὐτὸς προσεύχεται εἰς τὸ δωμάτιόν του μόνος; Εἶναι ἄράγε κανένας ἄλλος ἐκεῖ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν; καὶ ἂν εὑρίσκεται ἄλλος τις, τί συμβαίνει; Μεταβάλλεται ἡ ψυχὴ ἡ προσευχομένη;

Ἡμεῖς ὑποθέτομεν ὅτι ὑπάρχει ἄλλος τις, ὁ Ἄπειρος, τοῦ ὁποίου μέρος εἶναι ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου. Καί, τοῦτο λέγοντες, βασιζόμεθα εἰς τὴν μεγάλην διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ περὶ τῆς πατρικῆς φύσεως τοῦ Θεοῦ. Ἡ ψυχὴ ἐγείρεται νὰ λάβῃ ὅ,τι ὁ Θεὸς δίδει. Ἡ ψυχὴ τοῦ Πατρὸς ἐκτείνεται πρὸς τὸ τέκνον, καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ τέκνου πρὸς τὸν Πατέρα. Αὐτὴ ἡ συγκοινωνία πάντοτε ἔχει ἀποτέλεσμα, οὕτως ὥστε ἡ ψυχὴ μεταβάλλεται.

Συμβαίνει τίποτε εἰς ἐκεῖνο τὸ ἄπειρον, τὸν οὐράνιον Πατέρα; Ἠμποροῦμεν νὰ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἐν τῇ προσευχῇ ἡ ψυχὴ τοῦ Πατρὸς συγκινεῖται καὶ προσβλέπει μὲ οἶκτον πρὸς τὸ τέκνον του, καὶ μεταδίδει αὐτῷ ἐκ τῆς χάριτός του. Αὐτὴ ἡ ἐπαφὴ καθαρίζει τοῦ παιδίου τὴν καρδίαν καὶ καθιστᾷ τὸν Πατέρα εὐτυχῆ, καὶ συγκινεῖ αὐτὸν μεγάλως καὶ βαθέως, ὅπως τὸ παρατηροῦμεν καὶ εἰς τοὺς ἐπιγείους πατέρας.

Δὲν πρέπει νὰ νομίζωμεν, ὅτι οἱ νόμοι τῆς φύσεως ἐμποδίζουν τὴν ἀπάντησιν εἰς τὰς προσευχάς μας. Ὄχι, ἡ ἀπάντησις εἰς μίαν θερμὴν προσευχὴν θὰ διέλθῃ διὰ μέσου ὅλων τῶν φυσικῶν νόμων καὶ θὰ φθάσῃ μέχρις ἡμῶν, καὶ τὸν τρόπον αὐτὸν θὰ τὸν ἠξεύρῃς σὺ μόνον, ποῦ ἔλαβες τὴν συγκοινωνίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Θεὸς δὲν φαίνεται ἀπαντῶν εἰς τὰς προσευχάς μας δι' ἐκτάκτων τρόπων, ἀλλ' ἀφίνει τὰ τέκνα Του πολλάκις νὰ γνωρίζωσι δι' ἑαυτοὺς τὸν τρόπον, διὰ νὰ ἀποκτήσωσι χαρακτῆρα καὶ ἀξίαν. Ἐὰν πάλιν τὸ σχέδιόν μας δὲν εἶναι εἰς τὸ μέγα σχέδιον τοῦ Θεοῦ, ὅσον καὶ ἂν προσευχηθῶμεν, δὲν θὰ λάβωμεν· τοὐναντίον ἐὰν εἶναι θέλημά Του, καὶ ὀλίγον ἂν προσευχηθῶμεν, θὰ λάβωμεν.

Ἀλλὰ εἶναι μερικὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς δίδει μόνον διὰ τῆς προσευχῆς. Ἐὰν δὲν τὰ ζητήσωμεν, δὲν τὰ δίδει. Τοιαῦτα εἶναι τὰ πνευματικὰ δῶρα.

Προσευχὴ εἶναι μέσον χωρίζον τὴν ζωὴν ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ προσκολλῶν αὐτὴν εἰς τὴν οὐράνιον ζωήν. Ὁ Θεός, ὡς καλὸς Πατήρ, δίδει τὰ ἀγαθά Του εἰς τὰ τέκνα Του, χωρὶς αὐτὰ νὰ τὰ ζητήσωσι. Προσευχὴ εἶναι μέσον συνεργασίας μὲ τὸν Θεόν. Ὁ Θεὸς περιμένει νὰ κάμῃ κάτι τι διὰ τὰ τέκνα Του, ἀλλὰ περιμένει καὶ νὰ ζητηθῇ κάτι τι διὰ τρίτον πρόσωπον. Ὅπως εἰς τὸν ἐπίγειον πατέρα λέγομεν πολλάκις: Ὁ ἀδελφός μου ἔχει αὐτὴν τὴν ἀνάγκην, καὶ τὸ κάμνει, οὕτω καὶ ὁ Οὐράνιος Πατήρ.

Ποία εἶναι ἡ ἠθικὴ ὑπόστασις καὶ ἀξία μιᾶς οἰκογενείας; Ἡ ἀλληλοβοήθεια. Οὕτω καὶ ὁ Πατὴρ περιμένει νὰ κάμωμεν κάτι τι διὰ τὸν πλησίον ἀδελφόν μας. Τὸ νὰ βλέπῃ τις μίαν ἀνάγκην του καὶ νὰ προσεύχηται δι' αὐτήν, τοῦτο εἶναι φιλα-

δελφία, ἠθικὴ ἐπιτυχία. Προσευχὴ δὲν εἶναι δύναμις νὰ πιέζῃ τὸν Πατέρα νὰ κάμῃ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, ἀλλὰ νὰ ἑτοιμάζῃ τὴν ψυχὴν νὰ λαμβάνῃ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον Ἐκεῖνος θέλει νὰ μᾶς δίδῃ.

Ὁ Πατὴρ δίδει τὰς εὐλογίας χωρὶς νὰ ζητηθῶσιν ὑπ' αὐτοῦ. Οὐδεὶς ὅμως ἐζήτησε τὸν Ἰησοῦν. Πολλάκις ζητοῦμεν πράγματα, τὰ ὁποῖα ἐν τῇ ἀγαθωσύνῃ του δὲν δίδει εἰς ἡμᾶς, διότι θὰ ἦσαν πρὸς βλάβην μας ἢ ἀπώλειάν μας.

Τὸ πνεῦμα τοῦ Ἰησοῦ εἶναι πλησίον μας διὰ νὰ μᾶς βοηθήσῃ προσευχομένους. Ὑπεσχέθη ὅτι θὰ μένῃ ἐν τῷ κόσμῳ νά βοηθῇ ἐκείνους, οἵτινες ψαύουν τὸν Πατέρα διὰ τῆς προσευχῆς. Καὶ ἡ ὑπόσχεσις τοῦ Χριστοῦ εἶναι διαθήκη αἰώνιος.

Προσευχὴ δὲν εἶναι μόνον ἡ ἀνύψωσις τῆς ψυχῆς πρὸς τὸν ἀόρατον Πατέρα, ἀλλὰ εἰς ζῶν Θεὸς ἐλεῶν καὶ βοηθῶν ἐκείνους, οἵτινες προσεύχονται διὰ μέσου τοῦ Ἰησοῦ.

«Κύριε δίδαξον ἡμᾶς πῶς νὰ προσευχώμεθα».

Εὐαγγελία Π. Οἰκονόμου.

ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ

ὑπὸ ΡΙΧΑΡΔΟΥ ΤΡΕΝΤΣ (**Richard Trench**)

Κατ' ἐπιτομὴν ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ

(συνέχεια)

ΙΗ'.

Ἡ θεραπεία τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ.

(Ἰωάν. Θ').

Τὸ θαῦμα τοῦτο ἐπετελέσθη, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ Κύριος ἔκαμε τὴν ἀξιομνημόνευτον ὁμιλίαν, ἣν ὁ Ἰωάννης παραθέτει ἀπὸ τοῦ κεφ. Ζ'. 34 μέχρι τοῦ Θ'. 41.

Ἀποχωρῶν ὁ Κύριος ἐκ τοῦ Ναοῦ πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ φανατισμοῦ τοῦ ὄχλου ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ πρόθυρα τοῦ Ναοῦ, διότι ὡς γνωστὸν (Πράξ. γ'. 2, 3)· συνηθροίζοντο οἱ πάσχοντες καὶ ἐζήτουν ἐλεημοσύνην ἐστάθη, ἀψηφῶν τὸν κίνδυνον διὰ νὰ ἐπιτελέσῃ νέον ἔργον ἐλέους καὶ ἀγάπης. Ἦτο δὲ ἡμέρα Σαββάτου. Ἡ πρὸς τὸν ἐπαπειλούμενον ἐκ μέρους τῶν φανατισθέντων Ἰουδαίων λιθοβολισμὸν ἀδιαφορία τοῦ Κυρίου, ἐπειγομένου μόνον νὰ ἐκτελέσῃ πλήρως τὸν προορισμὸν ἐπιγείου του διακονίας, παρέχει μίαν ἐπιπρόσθετον εἰκόνα τοῦ ἐμπνέοντος αὐτὸν πνεύματος, καὶ ἐξηγεῖ τοὺς λόγους αὐτοῦ ἐν ἐδαφ. 4, 5: ***Ἐγὼ πρέπει νὰ ἐργάζωμαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με. ἐφ' ὅσον εἶναι ἡμέρα· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται νὰ ἐργάζηται»*** (πρβλ. Ἰωάν. ια'. 7—10).

Καὶ ἐνῷ ἀνεχώρει (ἐκ τοῦ Ναοῦ) ***εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, Διδάσκαλε, τίς ἡμάρτησεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὥστε νὰ γεννηθῇ τυφλός;*** (αὐτ. θ΄· 1—2).

Ἡ ἐρώτησις αὕτη ἀποτελεῖ ἓν ὀξύμωρον, παρ' ὅλας δὲ τὰς προσπαθείας τῶν ἑρμηνευτῶν ὅπως δώσωσιν εἰς αὐτὴν λογικήν τινα ἐξήγησιν, φαίνεται ὅτι πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι καθ' ἣν στιγμὴν ἀπέτειναν τὴν ἐρώτησιν οἱ μαθηταί, δὲν ἀντελήφθησαν τὴν ἀντίφασιν τῶν λέξεων, ἀλλ' εἶχον ἐν νῷ μόνον τὴν ἠθικὴν σχέσιν ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ τῶν σωματικῶν ἀσθενειῶν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ. Ἐσκέπτοντο μόνον πόσον πρέπει νὰ ὑπῆρξε βαρεῖα ἡ ἐνοχὴ τῆς ἁμαρτίας, ἥτις κληροδοτεῖ εἰς μέλος τι τοῦ ἀνθρωπίνου γένους μίαν τόσον μεγάλην συμφοράν.

Ἡ ἀπάντησις τοῦ Κυρίου, «***Οὔτε οὗτος ἡμάρτησεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὥστε νὰ γεννηθῇ τυφλός***, δὲν εἶναι ἄρνησις τῆς μεγάλης καὶ γενικῆς ταύτης ἀρχῆς, ἀλλὰ σκοπεῖ νὰ ἀποτρέψῃ τοὺς μαθητὰς ἀπὸ τὴν ὅλως ἀξιόμεμπτον συνήθειαν τοῦ νὰ ἐξονυχίζωσιν ἀμειλίκτως τὰς κεκρυμμένας πηγὰς τῶν ὁμοίων των, καὶ νὰ ἀνυψώσῃ τὸν νοῦν αὐτῶν εἰς ἀνωτέραν ἀντίληψιν τῆς συμφορᾶς τοῦ ἀνθρώπου τούτου. Μὴ ζητεῖτε, ὡς νὰ ἔλεγεν, οὔτε εἰς τοῦτο οὔτε εἰς ἄλλο τι, τὴν αἰτίαν τῆς τυφλότητος τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ἀλλὰ κατανοήσατε πόσον ὑψηλοτέραν ἔννοιαν δύναται νὰ ἔχῃ ἡ ὕπαρξις τοῦ κακοῦ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἡ συμφορὰ αὕτη ἰδιαιτέρως. Σκοπὸς τῆς ἐκ γενετῆς τυφλότητος αὐτοῦ εἶναι ***ὅπως φανερωθῶσι τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ***, καὶ διὰ τῆς θεραπείας αὐτοῦ μεγαλυνθῇ ἡ Θεία χάρις καὶ δόξα. Ἐπετράπη ὅπως ὁ ἄνθρωπος οὗτος διαμείνῃ ἐν τῷ σκότει ἐπὶ τόσα ἔτη, ἵνα οὐ μόνον ἐπὶ τὸ σκότος τῶν ὀφθαλμῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὸ πνευματικὸν σκότος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἔζησεν, ἀνατείλῃ ταὐτοχρόνως τὸ θεῖον φῶς τοῦ Ἡλίου τῆς Δικαιοσύνης μὲ ἴασιν ἐν ταῖς πτέρυξιν αὐτοῦ, διὰ πᾶσαν ἀσθένειαν, σωματικὴν καὶ πνευματικήν. Τοῦτο δὲ πάλιν ἀπετέλει μέρος εὐρυτέρου σκοποῦ τοῦ μεγάλου σχεδίου τοῦ Θεοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ φανερωθῇ εἰς τὸν κόσμον ἡ δόξα καὶ ἡ παντοδυναμία τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ καὶ Λόγου (πρβλ. Ἰωάν. ια΄. 4· Ρωμ. ε΄. 20, θ΄, 17· ια΄. 25, 32, 33). Ἐπὶ τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ συνεκεντρώθη μερὶς μεγαλειτέρα τῆς συνήθους τῶν ποινῶν τῆς παγκοσμίου ἁμαρτίας, ἵνα καὶ περίσσεια χάριτος καὶ δόξης ἀποκαλυφθῇ διὰ τῆς ἀπαλλαγῆς αὐτοῦ. Οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου «***Πρέπει νὰ ἐργάζωμαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με, ἐφ' ὅσον εἶναι ἡμέρα· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται νὰ ἐργάζηται. Ἐνόσῳ εἶμαι ἐν τῷ κόσμῳ, εἶμαι φῶς τοῦ κόσμου***» (αὐτ. 4, 5), ἀποτελοῦσι τὴν δικαιολογίαν καὶ ἐξήγησιν τοῦ ἐπιχειμένου ἔργου. Τὸ ἔργον τοῦτο ὤφειλε νὰ ἐπιτελεσθῇ εἰς τὸ πεῖσμα ὅλων τῶν δυσκολιῶν καὶ κινδύνων, διότι ***ἡ ἡμέρα***, ὁ καιρὸς τῆς μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἀναστροφῆς καὶ ἀγαθοεργίας, ἐπλησίαζε πρὸς τὸ τέλος της ἐπέκειτο δὲ ***ἡ νύξ***, ὁ καιρὸς ὅτε δὲν θὰ ἐπέχεε πλέον τῆς παρουσίας αὐτοῦ τὸ φῶς εἰς τὸν κόσμον.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἦτο Αὐτὸς τὸ φῶς τοῦ κόσμου, ποῖον ἔργον ἠδύνατο καταλληλότερον νὰ ἐκτελέσῃ ἀπὸ τὸ νὰ ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἑνὸς τυφλοῦ, καὶ ταὐτοχρόνως ἐπιχύσῃ πνευματικὸν φῶς εἰς τὸν ἐσκοτισμένον νοῦν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους;

«***Ἀφοῦ εἶπα ταῦτα, ἔπτυσε χαμαὶ καὶ ἔκαμε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος***

καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ (αὐτ. 6.). Γνωστὸν ὅτι κατὰ τὴν ἀρχαιότητα παρὰ τῷ λαῷ ἀπεδίδετο δύναμις ἰαματικὴ εἰς τὸν σίελον εἰς πολλὰς παθήσεις τῶν ὀφθαλμῶν. Παρὰ Μάρκῳ (η'. 23 καὶ ζ'. 33) ἔχομεν παραδείγματα παρομοίας χρήσεως ἐκ μέρους τοῦ Κυρίου τοῦ ἐκ πτύσματος πηλοῦ. Δὲν ἕπεται ὅμως ἐκ τούτου, ὅτι ὁ Κύριος κατέφυγεν εἰς τὴν χρῆσιν τούτου ὡς βοηθητικοῦ μέσου τῆς ἰάσεως τῶν ἐν λόγῳ πασχόντων, ἀλλὰ μᾶλλον ὅτι μετεχειρίσθη τὸ γνωστὸν τοῦτο θεραπευτικὸν μέσον πρὸς ἠθικὴν ἐπιβολὴν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς εἰσέτι ἀμυδρᾶς πίστεως τοῦ τυφλοῦ. Διότι παρὰ Ματθαίῳ (κ'. 30—34) βλέπομεν ὅτι θεραπεύει τυφλοὺς ἄνευ τοιούτων ἐξωτερικῶν μέσων.

Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, Ὕπαγε, νίφθητι ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ τοῦ Σιλωάμ, τὸ ὁποῖον ἑρμηνεύεται ἀπεσταλμένος (αὐτ. 7). Ποῖος ὁ σκοπὸς τῆς διαταγῆς ταύτης; εἶχε καὶ αὕτη σκοπὸν ἠθικῆς μόνον ἐπιβολῆς ἢ ἐδόθη πρὸς δοκιμὴν τῆς πίστεως τοῦ τυφλοῦ; Τοῦτο εἶναι ἀδιάφορον· ἀρκεῖ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὑπήκουσεν: ***Ὑπῆγε λοιπόν, ἐνίφθη καὶ ἦλθε βλέπων.***

Ἡ ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου παρεμβολὴ τῆς μεταφράσεως τῆς Ἑβραϊκῆς ὀνομασίας τῆς κολυμβήθρας τοῦ Σιλωάμ, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ τυχαία ἢ ἀκαδημαϊκὴ παρατήρησι, μᾶλλον δὲ πρέπει νὰ διΐδωμεν ἐν αὐτῇ τῇ ὀνομασίᾳ «ἀπεσταλμένος», συμβολικήν τινα ἔννοιαν, ἴσως δὲ καὶ νύξιν ὡς πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Μεσσία, τὸν ἀπεσταλμένον παρὰ Θεοῦ πρὸς καθαρισμὸν τοῦ ἀδαμιαίου γένους ἀπὸ τοῦ ῥύπου τῆς ἁμαρτίας.

Ὅτι ὁ ἰαθεὶς δὲν ἐπανῆλθε πλησίον τοῦ Ἰησοῦ, ὅστις βεβαίως εἶχεν ἤδη ἀναχωρήσει ἀπὸ τὸν Ναόν, ἀλλ' ἐπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, φαίνεται ἐκ τῆς συνεχείας: «***Οἱ γείτονες λοιπὸν καὶ ὅσοι ἔβλεπον αὐτὸν πρότερον, ὅτι ἦτο τυφλός, ἔλεγον: Δὲν εἶναι οὗτος, ὅστις ἐκάθητο καὶ ἐπαίτει; Ἄλλοι ἔλεγον ὅτι αὐτὸς εἶναι, ἄλλοι δὲ ὅτι ὅμοιος αὐτοῦ εἶναι. Ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγὼ εἶμαι.***

Οἱ γείτονες καὶ γνωστοὶ τοῦ τυφλοῦ, ἄνευ προκαταλήψεως, εἴτε κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, εἴτε κατὰ τοῦ ἰαθέντος, φέρουν τοῦτον ἐνώπιον τῶν θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν, ἤτοι τοῦ Συνεδρίου (τοῦ Ἐλάσσονος βεβαίως, διότι τὸ Μέγα Συνέδριον δὲν συνεδρίαζε πάντοτε). Ὁ Ἰωάννης τοὺς ὀνομάζει Φαρισαίους. Ἐν τούτοις δὲν ἀπετελεῖτο ἀποκλειστικῶς ἐκ Φαρισαίων, διότι γνωρίζομεν ὅτι ὁ Καϊάφας ἦτο Σαδδουκαῖος (Πράξ. κγ'. 6). Ἀπετέλουν ὅμως οἱ Φαρισαῖοι τὴν πλειονοψηφίαν τοῦ Συνεδρίου καὶ ἦσαν οἱ μᾶλλον ἀμείλικτοι ἐχθροὶ τοῦ Ἰησοῦ.

Φέρουσι τὸν ποτὲ τυφλὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους. Πάλιν λοιπὸν ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεψε· καὶ ἐκεῖνος εἶπε πρὸς αὐτούς. Πηλὸν ἔβαλεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ ἐνίφθην καὶ βλέπω. Ἀπέριττος ἀφήγησις, τῆς ὁποίας τὴν πειστικότητα ζητοῦσι νὰ μειώσωσι τινὲς τῶν Φαρισαίων, διὰ τῆς ἐνστάσεως ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο ἔγεινεν ἐν ἡμέρᾳ Σαββάτου, τουτέστι παρανόμως, ὥστε καὶ ἂν ἔγεινεν ὅμως ὁ ἐνεργήσας αὐτὸ ἦτο παραβάτης τοῦ θείου Νόμου, ἑπομένως ἐνήργησεν οὐχὶ διὰ τῆς θείας δυνάμεως ἀλλὰ τῇ βοηθείᾳ τοῦ ἄρχοντος τῶν δαιμόνων (Ματθ. θ'.).

Ὑπῆρχον ἐν τούτοις μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ Συνεδρίου τινὲς μὲ φιλελεύθερα

φρονήματα καὶ διαθέσεις εὐμενεστέρας πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ὡς ὁ Νικόδημος καὶ ὁ Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, — οἵτινες ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὕψωνον φωνὴν ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας, ὅπως τώρα, λέγοντες «***Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς νὰ κάμνῃ τοιαῦτα θαύματα; Καὶ ἦτο σχίσμα μεταξὺ αὐτῶν***». Διότι καὶ αὐτοὶ οἱ Ραββῖνοι δὲν ἦσαν ἐντελῶς σύμφωνοι ὡς πρὸς τὸ τί ἀκριβῶς ἐπετρέπετο κατὰ τὸ Σάββατον.

«***Λέγουσι πάλιν πρὸς τὸν τυφλόν, Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ἀφοῦ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς σου;***» ἤτοι, τί συμπεραίνεις ἐκ τούτου; Ἀπεριφράστως δὲ δίδεται ἡ ἀπάντησις: «***Προφήτης εἶναι***». Ἡ ἐρώτησις σκοπὸν εἶχε νὰ ἐμπλέξῃ τὸν ἐρωτώμενον εἰς τὰς ὑποβολάς, τὰς ὁποίας ἐκεῖνοι θὰ τῷ ἐνέπνεον ἐντέχνως, ὥστε νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ θεραπεία του ἦτο ἔργον δαιμονίων. Ἀλλ' εἰς αὐτὸν ἐδόθη σπάνιον θάρρος, ὥστε νὰ τολμήσῃ νὰ διακηρύξῃ ὅτι τόσον τὸ ἔργον, ὅσον καὶ ὁ ἐργάτης, ἦσαν ἐκ Θεοῦ.

Δὲν ἐπίστευσαν λοιπὸν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦτο τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν, ἑωσοῦ ἐφώναξαν τοὺς γονεῖς τοῦ ἀναβλέψαντος, καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες: Οὗτος εἶναι ὁ υἱός σας, τὸν ὁποῖον λέγετε ὅτι ἐγεννήθη τυφλός; Πῶς λοιπὸν βλέπει τώρα; » Ἡ προσπάθεια τῶν Φαρισαίων ὅπως πτοήσωσι τοὺς γονεῖς τοῦ τυφλοῦ, ἵνα εἴπωσιν ὅτι ὁ υἱός των δὲν εἶχε γεννηθῇ τυφλὸς ἐματαιώθη διὰ τῆς ὑπεκφυγῆς τῶν γονέων — ὑπεκφυγῆς ἀνάνδρων ἐγωϊστῶν, οἵτινες ἐπιρρίπτουσιν ἐπὶ τῶν ἄλλων τὰς εὐθύνας των. «***Ἀπεκρίθησαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον Ἐξεύρομεν ὅτι οὗτος εἶναι ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι ἐγεννήθη τυφλός· πῶς δὲ βλέπει τώρα δὲν ἠξεύρομεν, ἢ τίς ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ θέλει λαλήσει. Ταῦτο εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ διότι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους.***

Τότε καλεῖται ἐκ νέου ἐνώπιον τοῦ Συνεδρίου ὁ θεραπευθείς, τὸν ὁποῖον ἐν τῷ μεταξὺ εἶχον ἀπομακρύνει διαρκούσης τῆς ἀνακρίσεως τῶν γονέων του, καὶ εἰς αὐτὸν ἀποτείνονται οἱ Φαρισαῖοι κατὰ τρόπον, ὅστις ἐσκόπει νὰ τὸν πείσῃ ὅτι αὐτοὶ εἶχον ἀνακαλύψει τὴν ἀπάτην του, καὶ ἑπομένως θὰ ἦτο ματαία ἡ ἐπιμονή του εἰς τὸ ψεῦδος: «Ἐφώναξαν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον, ὅστις ἦτο τυφλός, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, Δὸς δόξαν εἰς τὸν Θεόν. Ἡμεῖς ἐξεύρομεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι ἁμαρτωλός».

Ὡς νὰ ἔλεγον, ἐπείσθημεν ὅτι ὑπάρχει ἐδῶ συνεννόησις. Ἔχομεν ἀκαταμαχήτους ἀποδείξεις τούτου. Δόξασον λοιπὸν τὸν Θεόν, δηλαδὴ ὁμολόγησον τὴν ἀλήθειαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου δὲν κρύπτεται οὐδὲν καὶ ὅστις εἶναι ἐκδικητὴς πάσης ἀνομίας. Γνωρίζομεν καλῶς ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι ἁμαρτωλός. Ἑπομένως εἶναι ψευδὲς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον σὺ διατείνεσαι.

Ἀλλ' ὁ πρώην τυφλὸς μὲ ἀξιοσημείωτον ἑτοιμότητα ἀποφεύγει νὰ ἀποφανθῇ οὕτως ἢ ἄλλως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου. «***Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, Ἂν ἦναι ἁμαρτωλός, ἐγὼ δὲν ἐξεύρω· ἓν ἐξεύρω, ὅτι ἤμην τυφλὸς καὶ τώρα βλέπω***».

Ἀφοῦ λοιπὸν ἀντιλαμβάνονται οἱ Φαρισαῖοι, ὅτι διὰ τῆς μεθόδου ταύτης δὲν ἐπιτυγχάνουσι τοῦ ποθουμένου καταφεύγουσιν εἰς νέον τρόπον ἀνακρίσεως: Δια-

τάσσουν τὸν θεραπευθέντα νὰ διηγηθῇ καὶ πάλιν εἰς αὐτοὺς πῶς ἐθεραπεύθη, ἐλπίζοντες ὅτι θὰ περιπέσῃ εἰς ἀνακριβείας ἢ ἀντιφάσεις τινάς, ὥστε ἐξ αὐτῆς νὰ προκύψῃ στοιχεῖόν τι καταδικαστικὸν ἐναντίον τοῦ Ἰησοῦ.

Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος εἶχε βαρυνθῇ πλέον ἐκ τῆς παρατάσεως τῆς ἀνακρίσεως καὶ ἀπαντᾷ δυσανασχετῶν καὶ μέ τινα χροιὰν εἰρωνείας: «***Σᾶς εἶπον ἤδη καὶ δὲν ἠκούσατε· διατί πάλιν θέλετε νὰ ἀκούητε; μήπως καὶ σεῖς θέλετε νὰ γείνητε μαθηταὶ αὐτοῦ;***»

Πειρακτικώτεροι λόγοι δὲν ἠδύναντο νὰ ἀπευθυνθῶσι πρὸς τοὺς ἀλαζόνας Φαρισαίους, οἵτινες τότε ***ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπον, Σὺ εἶσαι μαθητὴς ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως εἴμεθα μαθηταί. Ἡμεῖς ἐξεύρομεν ὅτι πρὸς τὸν Μωϋσῆν ἐλάλησεν ὁ Θεός· τοῦτον ὅμως δὲν ἐξεύρομεν πόθεν εἶναι***».

Ἡ ὁμολογία των αὐτη ἐνθαρρύνει τὸν ἄνθρωπον ἔτι μᾶλλον καὶ ἐκσφενδονίζει κατ' αὐτῶν καὶ δευτέραν εἰρωνείαν: «***Ἐν τούτῳ μάλιστα εἶναι τὸ θαυμαστόν, ὅτι σεῖς δὲν ἐξεύρετε πόθεν εἶναι, καὶ αὐτὸς μοῦ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς***. Ἐξεύρομεν ***δὲ ὅτι ὁ Θεὸς ἁμαρτωλοὺς δὲν ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις ἦναι θεοσεβὴς καὶ πράττῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ, τοῦτον ἀκούει. Ἀπ' αἰῶνος δὲν ἠκούσθη, ὅτι ἤνοιξέ τις ὀφθαλμοὺς γεγεννημένου τυφλοῦ. Ἐὰν οὗτος δὲν ἦτο παρὰ Θεοῦ, δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ οὐδέν***».

Τότε πλέον ἡ περιφρόνησις καὶ τὸ μῖσος τῶν οὕτως ἐλεγχομένων πεφυσιωμένων Διδασκάλων ἐξέσπασεν ἀκάθεκτος κατὰ τοῦ τολμηροῦ ὑποστηρικτοῦ τῆς ἀληθείας, καὶ τὸν ἀπέπεμψαν μὲ τὴν καυστικωτέραν ὕβριν: «***Σὺ ἐγεννήθης ὅλος ἐν ἁμαρτίαις καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω***».

Ἤδη ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ θεραπευθέντος τυφλοῦ ἐπραγματοποιοῦντο οἱ λόγοι τοῦ Χριστοῦ: «Μακάριοι εἶσθε, ὅταν σᾶς ὀνειδίσωσι καὶ διώξωσι καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομά σας ὡς πονηρὸν ἕνεκεν Ἐμοῦ» (Λουκ. ς'. 22). Ἀποβαλλόμενος τῆς ταπεινοτέρας κοινωνίας τῆς συναγωγῆς, μέλλει νὰ προσληφθῇ εἰς τὴν ὑψηλοτέραν κοινωνίαν τῆς βασιλείας τῆς μὴ δυναμένης νὰ κλονισθῇ· ἀπορριφθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, γίνεται δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ (Ψαλμ. κζ'. 12). Δὲν ἐπησχύνθη τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων καὶ ἤδη ἀποκαλύπτεται ὁ Χριστὸς εἰς αὐτόν, οὐχὶ πλέον ὡς Προφήτης ἐκ Θεοῦ, ἀλλ' ὡς αὐτὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ οὕτως ἀναβαίνει τὰς βαθμίδας τῆς πίστεως, μέχρι τῆς πλήρους γνώσεως τοῦ Χριστοῦ.

Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτόν, εἶπε πρὸς αὐτόν. Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε, Τίς εἶναι, Κύριε, ***διὰ νὰ πιστεύσω εἰς αὐτόν; Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν, Καὶ εἶδες αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνος εἶναι***».

«***Ὁ δὲ εἶπε, Πιστεύω Κύριε, καὶ προσεκύνησεν αὐτόν***»

Ἐδῶ καταφαίνεται σαφῶς ἡ ἀνάπτυξις τῶν σπερμάτων τῆς πίστεως ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν πιστῶς ἀκολουθῇ τὸ χορηγούμενον εἰς αὐτὸν πνευματικὸν φῶς. Ὁ σπόρος ὁ καλός, ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ, εἶχε πέσει ἐπὶ γῆς καλῆς, ὅθεν ὅταν εὑρέθη ἀντιμέτωπος πρὸς τὴν ἀντίδρασιν καὶ τὰς ἀπειλὰς τῶν ἀρχόντων, δὲν ἐπτοήθη ἀλλ' ἐστάθη στερεὸς εἰς τὴν διακήρυξιν τῆς ἀληθείας (Ματθ. ιγ'. 21). Ὑπέμεινε δὲ μετὰ θάρρους τὸν ἐξοστρακισμὸν καὶ τὰς ὕβρεις

χάριν Ἐκείνου, εἰς τὸν ὁποῖον ὤφειλε τὸ φῶς τῶν σωματικῶν του ὀφθαλμῶν, ἕωσοῦ τέλος τῷ ἐδόθη ἡ χάρις νὰ γνωρίσῃ τὸν Μονογενῆ τοῦ Θεοῦ Υἱόν, ἀναμφιβόλως δὲ καὶ νὰ βαδίσῃ ἀπὸ πίστεως εἰς πίστιν μέχρι κατανοήσεως τοῦ μυστηρίου τῆς ἐν σαρκὶ παρουσίας τοῦ Θεοῦ.

Τόσον ἦτο θαυμαστὸν τὸ γεγονὸς ἐν τῷ συνόλῳ, τόσον καταφανῶς εἶχε δείξει τὴν πνευματικὴν τυφλότητα ἐκείνων, εἰς τοὺς ὁποίους ἀπέβλεπε τὸ Ἰουδαϊκὸν Ἔθνος διὰ φῶς καὶ ὁδηγίαν, τόσον δὲ τρανῶς εἶχε καταλήξει εἰς τὴν πνευματικὴν διαφώτισιν τοῦ λαβόντος τὸ σωματικόν του φῶς τυφλοῦ, ὥστε ἀπέσπασεν ἐκ τῶν τῶν χειλέων τοῦ Κυρίου τοὺς ἀξιομνημονεύτους ἐκείνους λόγους: «***Ἐγὼ διὰ κρίσιν ἦλθον εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, διὰ νὰ βλέπωσιν οἱ μὴ βλέποντες, καὶ νὰ γίνωσι τυφλοὶ οἱ βλέποντες***».

Αὐτὸς ἦλθε διὰ νὰ ἀποκαλύψῃ τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν ἑκάστου ἀνθρώπου. Αὐτός, ὡς ἡ ὑπερτάτη ἐκδήλωσις τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἐξ ἀνάγκης προκαλεῖ τὴν ἀγάπην τῶν ἀνθρώπων ἢ τὸ μῖσος αὐτῶν πρὸς πᾶν τὸ θεῖον (Ἰωάν. γ' 19 – 21). Αὐτὸς εἶναι ἡ λυδία λίθος· πολλά, τὰ φαινόμενα ὡς καθαρὸν χρυσίον, ἀποδεικνύονται ὅτι εἶναι σκωρία ἐπὶ τῇ ἐπαφῇ μετ' αὐτοῦ. Πολλὰ δὲ τὰ θεωρούμενα ὡς μηδαμινὰ ἀποδεικνύονται πολύτιμα. Πολλοί, οἵτινες ἐθεωρήθησαν οἱ πνευματικοὶ ἀρχηγοὶ καὶ ὁδηγοὶ τοῦ ἔθνους των, θὰ ἀποδειχθῶσιν ὅτι εἶναι ὁδηγοὶ τυφλοί· ἄλλοι δέ, ὡς ἀμαθεῖς λογιζόμενοι, ὅταν φωτισθῶσιν ὑπὸ τοῦ φωτὸς τοῦ Χριστοῦ, θὰ ἀναδειχθῶσι πεπροικισμένοι μὲ διορατικότητα πνευματικὴν μέχρι τοῦδε ἀφάνταστον. Ὁ Χριστὸς ἦτο ὁ Βασιλεὺς τῆς ἀληθείας, ἅμα δὲ ἀνεπετάσθη ἡ σημαία αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ, οἱ ἄνθρωποι ἐξ ἀνάγκης ἐτάχθησαν, ἕκαστος ἐν τῇ οἰκείᾳ του γραμμῇ ἢ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἢ ὑπὲρ τοῦ ψεύδους. Ἐν τῷ προκειμένῳ χωρίῳ ὁ Κύριος ἐπαναλαμβάνει περίπου ἐκεῖνο, ὅπερ ἀνεφώνησε περὶ αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ ὁ Συμεών: «Ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ...... διὰ νὰ ἀνακαλυφθῶσιν οἱ διαλογισμοὶ πολλῶν καρδιῶν» (Λουκ. β'. 34 – 35).

Αὐτὸς εἶναι ὁ λίθος ἐπὶ τοῦ ὁποίου οἱ ἄνθρωποι ἢ προσκόπτουσιν ἢ κτίζουσιν (Α'. Πετ. β. 6 – 8. πρβ. Β' Κορ. β'. 16).

«Καὶ ἤκουσαν ταῦτα ὅσοι ἐκ τῶν Φαρισαίων ἦσαν μετ' αὐτοῦ καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, Μήπως καὶ ἡμεῖς ἤμεθα τυφλοί; Εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν ἦσθε τυφλοί, δὲν ἠθέλετε ἔχει ἁμαρτίαν· τώρα ὅμως λέγετε ὅτι βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν λοιπὸν μένει».

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Κυρίου προκαλοῦσι νέας ἀντιρρήσεις ἐκ μέρους τῶν Φαρισαίων, ἐντεῦθεν δὲ ἐξελίσσεται ἡ ὁμιλία ἥτις περατοῦται εἰς τὸ ἐδάφιον 21 τοῦ ἑπομένου κεφαλαίου, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ Κύριος ἀντιπαρίσταται ὡς ὁ καλὸς καὶ ἀληθὴς Ποιμὴν ἐν συγκρίσει πρὸς ἐκείνους, οἵτινες ἀπεδείχθησαν ποιμένες τυραννικῶς καὶ σκληρῶς ποιμαίνοντας τὰ πρόβατά των (Ἰεζεκ. λδ'. 4). *)

(ἀκολουθεῖ).

*) *Σημ.* Ὁλόκληρον τὸ κεφάλαιον τοῦτο τοῦ Ἰεζεκιὴλ δύναται νὰ ἀναγνωσθῇ ἐπιφελῶς ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἰδέαν τὴν συνδέουσαν τὸ 9ον καὶ 10ον κεφάλαιον τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου.

ΟΙ ΠΕΙΡΑΣΜΟΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

ΠΕΙΡΑΣΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

(Λουκᾶ δ'. 5—8).

Ἂν καὶ ἐν τῷ πειρασμῷ ὁ Διάβολος ἀποβλέπει πάντοτε πρὸς ἕνα σκοπὸν καὶ ἓν μόνον ἀποτέλεσμα,—τὸ νὰ καταρρίψῃ τὸν ἄνθρωπον πνευματικῶς καὶ νὰ θέσῃ τοῦτον ἀντιμέτωπον πρὸς τὸν Θεόν, ἐν τούτοις ἡ μέθοδός του δὲν εἶναι πάντοτε ἡ αὐτή. Ἐν τῇ Γραφῇ γίνεται λόγος περὶ τῶν **μεθοδειῶν** τοῦ Διαβόλου, διὰ τῶν ὁποίων οὗτος ὑποσκάπτει τὴν πνευματικὴν ὑπόστασιν τῶν ἀνθρώπων, χρησιμοποιῶν ἄλλοτε μὲν τὴν μίαν καὶ ἄλλοτε τὴν ἄλλην μεθοδείαν. Ὁσάκις ἡ μία ἀποτύχῃ, ἀντικαθίσταται ἀμέσως ὑπὸ ἄλλης καὶ τὸ τοιοῦτον ἐπαναλαμβάνεται, μέχρις ὅτου ἐπιτύχῃ τὸ σχέδιον ἢ τοὐναντίον ἐξαντληθῇ ἡ προσπάθεια καὶ ἡ ἐλπὶς τῆς νίκης, ὁπότε πλέον κατῃσχυμένος ὁ Διάβολος ἀπομακρύνεται «μέχρι καιροῦ», ὅπως ἀκριβῶς ἔπραξεν ἐν τῇ περιπτώσει τῶν πειρασμῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Τῶν μεθοδειῶν τούτων ἔκαμεν ἔντεχνον χρῆσιν ὁ Διάβολος ἐναντίον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ κατέβαλεν ὅλην αὐτοῦ τὴν ἐπιτηδειότητα, προκειμένου νὰ καταροπώσῃ οὐχὶ πλέον κοινὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸν ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς καὶ ἐλευθερωτὴν τῆς στεναζούσης ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ κτίσεως. Ἐν τῇ μελέτῃ τοῦ πρώτου πειρασμοῦ, καθ' ὃν ὡρισμένη μεθοδεία ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν, εἴδομεν ὅτι εἰς οὐδὲν ἐπέδρασεν αὕτη. Ὁ Διάβολος κατῃσχύνθη καὶ ὁ Χριστὸς ἀνεδείχθη νικητής. Ἐν τούτοις δὲν ἐξηντλήθη ἡ ἐφευρετικότης καὶ ἡ ἐπιμονὴ τοῦ πειραστοῦ. Τοιοῦτο εἶνε τὸ πνεῦμα τοῦ Διαβόλου· προσπαθεῖ, ἀγωνίζεται, ἐφευρίσκει, ἐπιμένει! Δὲν ἀποθαρρύνεται καὶ δὲν ἀποκάμνει, παρ' ὅλον ὅτι ἀπέτυχεν εἰς τὴν πρώτην ἐπίθεσίν του. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι εὐθὺς ὡς ἐκεντήθη ἡ ὄρεξις τοῦ Ἡσαῦ ὑπὸ τῆς εὐαρέστου ὀσμῆς τῆς φακῆς τοῦ ἀδελφοῦ του, ἐκεῖνος ἔσπευσε νὰ ἀνταλλάξῃ τὰ πρωτοτόκιά του ἀντὶ πινακίου ταύτης. Τοιαύτην νίκην ἐπεδίωκεν ὁ Διάβολος διὰ τοῦ πρώτου πειρασμοῦ κατὰ τοῦ Χριστοῦ. Δὲν ἐπέτυχεν εἰς τὰς προσδοκίας του, ἀλλὰ τί πρὸς τοῦτο; Μήπως ἐξηντλήθησαν τὰ μέσα τοῦ πειρασμοῦ; Ἐὰν ἡ πεῖνα δὲν ἔκαμψε τὸν Χριστὸν καὶ δὲν ὑπέταξεν Αὐτὸν ὑπὸ τὸ πέλμα τοῦ πονηροῦ, ὑπάρχει καὶ ἄλλη βάσις μᾶλλον ἑλκυστικὴ καὶ ἐπ' αὐτῆς δύναται νὰ στηρίξῃ τὸ δηλητηριῶδες βέλος τῆς καταστροφῆς.

Μὲ τὴν σκέψιν ταύτην προβαίνει ὁ Διάβολος εἰς τὴν δευτέραν αὐτοῦ ἔφοδον κατὰ τοῦ Χριστοῦ.

Ἂς ἐξετάσωμεν ἤδη τὰ κύρια σημεῖα τοῦ δευτέρου τούτου πειρασμοῦ:

1. Ἀκολουθοῦντες τὴν αὐτὴν μέθοδον ἐξετάσεως, διακρίνομεν ὅτι ὁ Διάβολος ἐπεζήτησε καὶ πάλιν ὡρισμένην τινὰ βάσιν, ἐφ' ἧς νὰ στηρίξῃ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐπιτυχίας. Τὸ δέλεαρ τοῦ πρώτου πειρασμοῦ δὲν ὑπῆρξεν ἑλκυστικὸν ὅσον ἀνεμένετο· ἐχρειάζετο ἤδη ἡ χρῆσις ἑλκυστικωτέρου τοιούτου. Ὁ πρῶτος πειρασμὸς ὡρμήθη ἀπὸ τῆς σωματικῆς ἀνάγκης καὶ ἀπέτυχεν· ἀπόδειξις τοῦτο ὅτι δὲν εἶναι πάντοτε ἀσφαλὴς ὁδὸς νίκης διὰ τὸν Διάβολον ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν σωματικῶν καὶ βιωτικῶν ἀναγκῶν. Ἤδη ἐπιζητεῖ καλλιτέραν βάσιν καὶ ὡς τοιαύτην θεωρεῖ τὴν ἔξαψιν τῆς

ἐμφύτου ἀνθρωπίνης φιλοδοξίας. Ἐὰν ὁ Διάβολος κατώρθωνε νὰ κεντήσῃ τὴν φιλοδοξίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐὰν ἐπετύγχανεν ἔστω καὶ πρὸς στιγμὴν νὰ θαμβώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς Αὐτοῦ μὲ τὴν λαμπρότητα καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς κοσμικῆς δόξης, τότε ἀσφαλῶς θὰ ἔφθανεν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα, ὅπερ ἐπεδίωκε καὶ θὰ ἐστέρει τὸν κόσμον τοῦ μοναδικοῦ Σωτῆρος, πρὸς ὃν ἐπέβλεπε. Ἡ μεθοδεία αὕτη ἦτο ἀληθῶς μεγαλοφυὴς καὶ ἡ χρῆσις αὐτῆς μαρτυρεῖ περὶ τῆς τελείας γνώσεως, ἣν εἶχεν ὁ Διάβολος περὶ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας.

Τί ἦτο ἄραγε τὸ ἐλατήριον, ὅπερ ἐξώθησε τὴν Εὔαν ἐν τῷ κήπῳ τῆς Ἐδὲμ εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ ἀπηγορευμένου καρποῦ; Μήπως ἡ ἁπλῆ γεῦσις τοῦ καρποῦ ἐκείνου καὶ ἡ σωματικὴ ἱκανοποίησις; Βεβαίως ὄχι! Ἰσχυρότερος λόγος ἐξέτεινε τὴν χεῖρα τῆς Εὔας καὶ ἀνωτέρα ἐπιθυμία κατέστησεν ἡδονικὸν τὸν καρπόν. Ὁ Διάβολος διεκήρυξεν ὅτι «ἐξεύρει ὁ Θεός, ὅτι καθ᾿ ἣν ἡμέραν φάγητε ἀπ᾿ αὐτοῦ, θέλουσιν ἀνοιχθῆ οἱ ὀφθαλμοί σας, καὶ θέλετε εἶσθαι ὡς θεοί, γνωρίζοντες τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν» (Γεν. γ΄ 4). Ἡ διακήρυξις αὕτη ἐξῆψε τὴν φαντασίαν καὶ κατέπληξε τὸ πνεῦμα τῆς Εὔας. Ἡ θεοποίησις! ἰδοὺ τὸ ὑπέρτατον ἀγαθὸν διὰ τὴν πτωχὴν ἐκείνην γυναῖκα. Ἡ δίψα τῆς δόξης καὶ ἡ περιβολὴ ἑνὸς στέμματος, ποίαν τρομερὰν ἐπίδρασιν δύνανται νὰ ἔχουν ἐπὶ τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου! Ὁ Διάβολος ἀκολουθεῖ καὶ ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ τὰ παλαιὰ ἴχνη του, τὰ ὁποῖα τῷ ἐξησφάλισαν τὴν νίκην καὶ ὑπέταξαν τὴν ἀνθρωπότητα ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν του. Ὁ Χριστὸς δὲν ἐνικήθη ὑπὸ τὸ κράτος τῆς στερήσεως· ἐν τούτοις ἡ δίψα τοῦ μεγαλείου πρέπει νὰ τὸν ἑλκύσῃ. Ἐὰν περιεφρόνησε τεμάχιον ἄρτου προωρισμένον νὰ κορέσῃ πρὸς στιγμὴν τὴν πεῖνάν Του, δὲν δύναται ὅμως νὰ περιφρονήσῃ τὴν λαμπρότητα τῶν ἀδαμάντων κοσμούντων τὸ μέτωπόν Του. Ὁποῖον δέλεαρ πραγματικῶς ἐμπερικλείεται εἰς τοὺς πομπώδεις λόγους, δι᾿ ὧν ὁ Διάβολος προσεκάλεσε τὸν Χριστὸν εἰς τὴν δεσποτείαν ἐπὶ τῶν ἀπεράντων βασιλείων τῆς γῆς!

Ποία ἀνθρωπίνη καρδία δύναται νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὸν πειρασμὸν τοῦ πλούτου, τῆς δόξης καὶ τῆς τιμῆς; Εἰς ποῖον προσφέρεται διάδημα καὶ τὸ ἀποκρούει; Ἡ μακρὰ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος μαρτυρεῖ περὶ τῶν ἐσωτερικῶν διαθέσεων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ἀκρατήτου τάσεως τῆς καρδίας αὐτοῦ πρὸς τὴν δόξαν. Ἐὰν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς Εὔας δὲν ἐπεκράτει ἡ τάσις αὕτη, βεβαίως δὲν θὰ ἐπήρχετο ἡ καταστροφή· καὶ ἐὰν ἤδη ἦτο δυνατὸν νὰ κεντηθῇ τοιοῦτον αἴσθημα ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Ἰησοῦ, τότε ἡ καταστροφὴ θὰ συνεπληροῦτο καὶ θὰ ἐξησφαλίζετο αἰωνίως.

Ἡ τέχνη τοῦ Διαβόλου εἶναι ἀπαράμιλλος καὶ ἡ γνῶσις, τὴν ὁποίαν ἔχει περὶ τῶν ἐνδομύχων διαθέσεων τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι πλήρης.

Ἐὰν ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ δὲν ἐδίστασε νὰ ἐπιδείξῃ τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν δόξαν, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ ποθουμένου, ἂς μὴ ἀμφιβάλλωμεν ὅτι καὶ ἡμᾶς δὲν θὰ διστάσῃ νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸν αὐτὸν πειρασμόν. Ἡ ζάλη τῶν κοσμικῶν πραγμάτων εἶναι ἓν τῶν δραστικωτέρων ναρκωτικῶν, δι᾿ ὧν ὁ Διάβολος ἐπιζητεῖ νὰ ἀποκοιμήσῃ τοὺς πιστοὺς καὶ νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπ᾿ αὐτῶν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κρατοῦν, ἀληθῶς πολύτιμον καὶ ἔνδοξον. Ὁ πόθος τῆς ἐπιγείου δόξης καὶ ἐπιδείξεως ἀπομακρύνει μυριάδας ψυχῶν ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὁδηγεῖ ταύτας εἰς τὴν αἰωνίαν καταστροφήν!

Ἐνώπιον τοῦ πειρασμοῦ τοῦ Χριστοῦ προσκαλούμεθα νὰ γνωρίσωμεν τὸν

Διάβολον, νὰ διακρίνωμεν τὰς μεθοδείας του καὶ νὰ ἐξετάσωμεν ποίαν στᾶσιν ἐτήρησεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς πίστεως ἡμῶν. Ἂς μὴ δελεασθῶμεν ὑπὸ τοῦ Πονηροῦ, ἐπαγγελλομένου ἐκθαμβωτικὰς δόξας, πρὶν ἢ ἐξετάσωμεν τί ἐπιζητεῖ διὰ τούτων καὶ πῶς ὁ Χριστὸς προσηνέχθη, ὅτε τοῦ προσεφέρθη τὸ σκῆπτρον τοῦ κόσμου. Ὁ Διάβολος ἐξακολουθεῖ μέχρι σήμερον νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὸν αὐτὸν πειρασμὸν τὰς μυριάδας τῶν ἀνθρώπων, καθιστᾷ δὲ τὰ θέλγητρα τοῦ κόσμου ἐξόχως δελεαστικὰ διὰ τῶν ποικίλων μεθοδειῶν, τὰς ὁποίας χρησιμοποιεῖ. Αἱ ἐπιδείξεις, αἱ ἀμφιέσεις, οἱ χοροί, τὰ θέατρα, αἱ μεγαλομανίαι, ὁ πλοῦτος, ἡ δόξα, ἡ πολυτέλεια καὶ τόσαι ἄλλαι πληγαὶ τῆς ἀνθρωπότητος δὲν εἶναι τί διάφορον ἀφ' ὅ,τι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀντίκρυσεν ἀπὸ τοῦ ὕψους, εἰς τὸ ὁποῖον τὸν ἀνεβίβασεν ὁ Διάβολος. Ἂς προφυλαχθῶμεν καὶ πρὶν ἢ ἀποκλίνωμεν ὑπὲρ τῆς ἀποκτήσεως πάντων τούτων, ἂς μάθωμεν ποίας ἀπαιτήσεις ἔχει ὁ γεναιόδωρος συνομιλητής μας ἀπεκδυόμενος καὶ καταθέτων πρὸ τῶν ποδῶν μας τὸ κίβδηλον στέμμα τῆς δόξης του κατὰ τὴν ὥραν τοῦ πειρασμοῦ.

2. Μετὰ τὸν καθορισμὸν τῆς βάσεως τοῦ δευτέρου πειρασμοῦ τοῦ Χριστοῦ, ἂς ἐξετάσωμεν ἤδη οὐσιαστικώτερον ***τὴν προσφορὰν καὶ τὴν ἀπαίτησιν*** *τοῦ Διαβόλου παρὰ τοῦ Χριστοῦ.*

Ἅπαξ ἐκλέξας ὁ Διάβολος τὴν μεθοδείαν τῆς φιλοδοξίας καὶ ἐν γένει τῆς κοσμικότητος, διὰ νὰ παρασύρῃ διὰ ταύτης τὸν Χριστὸν εἰς τὴν ἀποστασίαν μηχανεύεται τὴν ὅσῳ τὸ δυνατὸν ἐπιτυχεστέραν χρησιμοποίησιν τῆς νέας βάσεως τοῦ πειρασμοῦ. Δὲν ἦτο ἀρκετὴ οἱαδήποτε ἐπαγγελία τοῦ Διαβόλου καὶ οὐδεμία ἁπλῆ περιγραφή, ὁσονδήποτε γλαφυρὰ καὶ ἂν ἦτο, θὰ ἔφερε τὰ ἐπιδιωκόμενα ἀποτελέσματα. Ἐχρειάζετο πειραματικὴ ἀπόδειξις, οὕτως εἰπεῖν, καὶ ἐπίδειξις τῶν ἀντικειμένων, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐξήπτετο ἡ φιλοδοξία τοῦ Χριστοῦ. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον πρὶν ἢ ἀκόμη ὑποβάλῃ ὁ Διάβολος τὸν νέον πειρασμόν του, ὁδηγεῖ τὸν Ἰησοῦν εἰς ὄρος ὑψηλόν, ἐκεῖθεν διεγράφοντο ἐν πάσῃ μεγαλοπρεπείᾳ εἰς τοὺς μακρυνοὺς ὁρίζοντας «τὰ βασίλεια τῆς οἰκουμένης». Κατορθώνει «ἐν στιγμῇ χρόνου» νὰ παρουσιάσῃ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Χριστοῦ πᾶσαν τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν δόξαν αἵτινες ἐκάλυπτον τὴν ἀπέραντον ἔκτασιν τῆς κοσμικῆς μεγαλειότητος. Ἐπιδιώκει νὰ καταλάβῃ ἐξ ἀπροόπτου τὸν Χριστὸν καὶ νὰ καταπλήξῃ τὸ πνεῦμά Του, νὰ θαμβώσῃ τοὺς ὀφθαλμούς Του. Διακηρύττει ἑαυτὸν ὡς κύριον ὅλης τῆς ἐξουσίας ἐπὶ τῆς γῆς καὶ διαχειριστὴν κατὰ βούλησιν τῆς κτίσεως ὁλοκλήρου· καὶ ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν ἐντύπωσιν μιᾶς τόσον μεγάλης καὶ ἀφαντάστου κυριαρχίας καὶ λαμπρότητος, προτείνει εἰς τὸν Χριστὸν τὴν παράδοσιν πάντων τούτων εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ.

Μεγαλειτέρα προσφορὰ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ. Ἡ κατάκτησις μικρᾶς γωνίας γῆς ἐπροκάλεσε πολλάκις τὴν χύσιν ποταμῶν αἱμάτων καὶ οἱ μεγάλοι κοσμοκράτορες ἠγωνίσθησαν ὑπερανθρώπους ἀγῶνας διὰ τὴν νίκην καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς κυριαρχίας των ἐπὶ μικρᾶς ἐκτάσεως ἐδάφους.

Ἐδῶ τὰ πάντα προσφέρονται σχεδὸν δωρεὰν χωρὶς ἀγῶνας καὶ κόπους, ἄνευ πολέμων καὶ αἱμάτων. Ἡ προσφορὰ ἦτο ἐξόχως δελεαστική. Ἦτο πρᾶγμα μέγα νὰ καταστῇ ἀπὸ πεινῶντος ἐρημίτου ὁ ἀπόλυτος κυρίαρχος τῆς οἰκουμένης, τὴν ὁποίαν ἔβλεπε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του. Καὶ πάντα ταῦτα ἔναντι ποίας πληρωμῆς;

Σχεδὸν οὐδεμιᾶς. «Σὺ λοιπὸν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου, σοῦ θέλουσιν εἶσθαι πάντα»! Πόσον μηδαμινὴ ἀπαίτησις κατόπιν μιᾶς τόσον πλουσίας προσφορᾶς! Πόσον κόπον θὰ κατέβαλλεν ὁ Χριστὸς προσκυνῶν ἐνώπιον τοῦ Διαβόλου; Εἰς ποίας θυσίας προσεκαλεῖτο διὰ νὰ κερδίσῃ τὸ διάδημα τῆς κτίσεως; Μία μικρὰ ὑποχώρησις, μία μικρὰ ταπείνωσις, καὶ κατόπιν ἡ δόξα, ἡ τιμή, ἡ ἐξουσία, ἡ μεγαλοπρέπεια! Ὁ Διάβολος προέτεινε μίαν **ἀνταλλαγήν**, *κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ ἀνταλλαγησόμενα ἀντικείμενα ἦσαν τελείως ἄνισα. Προσέφερεν ἕνα ὁλόκληρον κόσμον καὶ ἀπήτει μίαν στιγμιαίαν καὶ ἀνέξοδον προσκύνησιν. Μήπως δὲν ἦλθεν ὁ Χριστὸς διὰ νὰ ἐξαγοράσῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Διαβόλου; Ἰδοὺ λοιπὸν μία λαμπρὰ εὐκαιρία νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ Του, νὰ ἀποκτήσῃ τὸν κόσμον; νὰ γίνῃ ἄρχων αὐτοῦ, προσφέρων ἔναντι πάντων τούτων τὸ ἐλάχιστον ἀντάλλαγμα μιᾶς ἁπλῆς προσκυνήσεως.*

Αἱ στιγμαὶ ἐκεῖναι ἦσαν καθ' ὑπερβολὴν κρίσιμοι καὶ ἀγωνιώδεις. Θὰ ἴδωμεν πῶς ὁ Χριστὸς ὑπεδέχθη τὸν καταχθόνιον πειρασμὸν καὶ ποίαν σημασίαν ἔδωκεν εἰς τὴν ἐξουσίαν, τὴν ὁποίαν προσέφερε πρὸς αὐτὸν ὁ Διάβολος. Ἐνταῦθα ἂς ἀναμνησθῶμεν μήπως καὶ εἰς ἡμᾶς ἐγένοντό ποτε παρόμοιαι προτάσεις, μήπως ἠκούσαμεν μέχρι σήμερον τοιαύτης φύσεως διαπραγμάτευσιν ψιθυριζομένην εἰς τὰ ὦτα ἡμῶν.

Πόσον πράγματι εἶναι γνωστὸν τὸ ὕφος τῆς προτάσεως αὐτῆς, καὶ ποσάκις δὲν διήλθομεν ἐν τῇ ζωῇ ἡμῶν τοιαύτας κρισίμους στιγμάς, οἵας διῆλθεν ὁ Χριστός! Ὁ Διάβολος ὅταν δὲν δύναται νὰ μᾶς νικήσῃ ἐκμεταλλευόμενος τὴν στέρησιν καὶ τὴν ἀνάγκην, κατορθώνει νὰ παρουσιάσῃ ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μας ὅλην τὴν κοσμικότητα μὲ τὰ θέλγητρά της, ὑπεκκαίει τὴν φαντασίαν μας, ἐξάπτει τὴν φιλοδοξίαν μας, προσφέρει ἀφειδῶς πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν πονηρὰν καρδίαν, ἥτις ἐμφωλεύει εἰς τὰ βάθη τῆς ὑπάρξεώς μας, καὶ διὰ τῆς μεγαλειώδους ἐπιδείξεως πάντων τούτων μᾶς προσκαλεῖ εἰς μίαν ἀνταλλαγήν, εἰς μικρὰν παραχώρησιν, εἰς ἐλαχίστην καὶ στιγμιαίαν ὑπόκλισιν ἐνώπιόν του.

Ὁ τοιοῦτος πειρασμὸς εἶναι τόσον συνήθης καὶ τόσον ἰσχυρός, ὥστε μετὰ πόνου ψυχῆς βλέπει ὁ Χριστὸς καθημερινῶς νὰ λαμβάνῃ χώραν ἡ ἀνταλλαγὴ αὕτη μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἰδίᾳ μεταξὺ τῶν πιστῶν. Ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου δεσμεύει ἀναριθμήτους ψυχὰς καὶ ὁ Διάβολος εὐχαρίστως ἀνταλλάσσει τὰ ἁμαρτωλὰ τεχνάσματα τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ ἔναντι τῆς εἰς αὐτὸν ἐλαχίστης προσκυνήσεως, ἡ ὁποία ὅμως σημαίνει ἐντελῆ καὶ διαρκῆ ὑπὸ τὸ σκῆπτρον αὐτοῦ ὑποδούλωσιν.

Οἱ Χριστιανοὶ καλούμεθα νὰ ἀντιληφθῶμεν τὴν πραγματικὴν ὄψιν τῶν πραγμάτων. Ἡ κοσμικότης καὶ ἡ φιλοδοξία μεταξύ μας παρατηροῦνται συχνότερον ἢ ἡ σεμνότης, ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ ἐγκράτεια. Ἂς ἀνανήψωμεν. Εἶναι θλιβερὸν ὅτι μέχρι τῆς σήμερον μᾶς ἐδελέασεν ἡ προσφορὰ τοῦ Διαβόλου καὶ ἐσπεύσαμεν νὰ ἀποκτήσωμεν τὰ ὀλέθρια δῶρά του, ἀψηφοῦντες τελείως τὰς ἀνυπολογίστους πνευματικὰς ζημίας, τὰς ὁποίας πραγματοποιοῦμεν ἐνδίδοντες εἰς τὸν πειρασμόν.

Ὁ Διάβολος ὠρύεται εἴπερ ποτὲ ἀγριώτερος καὶ μεταχειρίζεται πᾶσαν μεθοδείαν διαφθορᾶς, διὰ νὰ μᾶς ἑλκύσῃ ὑπὸ τὸ κράτος του. Πρὶν ἢ ἀνταλλάξωμεν ὅ,τι πολύτιμον κατέχομεν ἐν Χριστῷ ἔναντι τῶν κοσμικῶν ἀπολαύσεων καὶ τιμῶν, ἂς

ἐξετάσωμεν πῶς ὁ Χριστὸς ἐθεώρησε τὴν πρότασιν τῆς ἀνταλλαγῆς, ποίαν στάσιν ἐτήρησε καὶ ποῖον μάθημα ἀντλοῦμεν ἀπὸ τὸ παράδειγμα Αὐτοῦ.

3. Πῶς ὑπεδέχθη λοιπὸν ὁ Χριστὸς τὸν πειρασμόν; Ποίαν στάσιν ἐτήρησε; πῶς ἐξετίμησε τὴν πρότασιν τοῦ Διαβόλου; Ὅλα τὰ ἐρωτήματα ταῦτα εὑρίσκουν τὴν ἀπάντησίν των εἰς τὴν ἀπόκρισιν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ Χριστὸς πρὸς τὸν Διάβολον: «Ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· διότι εἶναι γεγραμμένον, Θέλεις προσκυνήσει Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ αὐτὸν μόνον θέλεις λατρεύσει».

Ὁ Χριστὸς συνεκράτει ἑαυτὸν προσηλωμένον ἀναποσπάστως εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ. Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἐρρύθμιζε τὴν ὅλην ὕπαρξίν του καὶ ἐν αὐτῷ διδάσκεται ὅτι ἡ προσκύνησις καὶ ἡ λατρεία ἀνήκουν ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὸν Θεόν. Πᾶν ἄλλο πρόσωπον ἢ ἀντικείμενον ἀπολαμβάνον τῆς προσκυνήσεως καὶ τῆς λατρείας Του, καθίσταται εἴδωλον. Ἀδιαφορεῖ διὰ τὸ ἀντάλλαγμα, ὅπερ προσεφέρετο εἰς Αὐτόν. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἦλθε διὰ νὰ λυτρώσῃ τὸν κόσμον ἐκ τῆς δουλείας τῆς ἁμαρτίας καὶ νὰ ἐγκαθιδρύσῃ τὴν βασιλείαν Του ἐπὶ τῆς γῆς. Ἡ βασιλεία ὅμως αὕτη δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ στερεωθῇ ἐπὶ κόσμου ἀπολωλότος καὶ ἀλυτρώτου. Ἔπρεπεν Αὐτὸς νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν κτίσιν ὅλην ἐκ τῆς «δουλείας τῆς φθορᾶς». Ὁ Διάβολος διὰ τῆς προσφορᾶς του ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἀποτροπὴν τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τοῦ σκοποῦ τούτου. Ἐὰν ὁ Χριστὸς ὑπεχώρει καὶ ἐδέχετο τὴν ἀνταλλαγήν, τότε θὰ ὑπεδουλοῦτο εἰς τὸν Διάβολον, θὰ ἐτάσσετο ἀντιμέτωπος τοῦ Θεοῦ, ὁ κόσμος θὰ ἐστερεῖτο τοῦ Λυτρωτοῦ του, ἡ κτίσις θὰ ἐστέναζεν αἰωνίως, καὶ ἡ αὐτὴ καταδίκη, ἥτις ἀναμένει τὸν Διάβολον καὶ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, θὰ καθίστατο ἡ μερὶς τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Χριστὸς δὲν ἐζήτει **παράνομον** ἐξουσίαν καὶ δὲν ἐζήλευε στέμμα ἀδικίας καὶ ἁμαρτίας. Ἦλθεν ἵνα προσφέρῃ Ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ τοῦ κόσμου, οὐχὶ ὅμως ἐνώπιον τοῦ Διαβόλου, ἀλλ' ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἐγνώριζεν ὅτι περιεβλήθη «δούλου μορφὴν» καὶ εὑρεθεὶς κατὰ τὸ σχῆμα ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ (Φιλ. β' 8.) Διὰ τῆς ταπεινώσεως καὶ τῆς ὑπακοῆς εἰς τὸν Θεὸν ἐκέρδισεν οὐχὶ μόνον τὰ ἐπίγεια, τὴν ἐξουσίαν καὶ δόξαν τῶν βασιλείων τῆς γῆς, ὅσα δηλαδὴ προσέφερεν εἰς Αὐτὸν ὁ Διάβολος, ἀλλ' ὑπερυψώθη· καὶ ἐν τῷ ὀνόματι ἤδη τοῦ Ἰησοῦ πᾶν γόνυ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων θέλει κλίνει καὶ ὑποταχθῇ εἰς τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν, ἥτις τῷ ἐδόθη ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς (Ματθ. κη' 18).

Ὁ Διάβολος καὶ πάλιν κατῃσχύνθη καὶ ἡ δευτέρα καταισχύνη ἦτο χειροτέρα τῆς πρώτης. Ἐν τῷ Χριστῷ οὐδεμία φιλοδοξία καὶ οὐδεὶς πόθος κοσμικῶν πραγμάτων ὑπῆρχεν Ἐπροχώρησεν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ὑπακοῆς, τῆς ταπεινώσεως, τῆς κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἀπολυτρώσεως τοῦ σύμπαντος. Πόσον φωτεινὸν τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰησοῦ δι' ἡμᾶς! Προσκαλούμεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ νὰ γνωρίσωμεν τὴν κλῆσιν ἡμῶν. Εἶναι κλῆσις ὑπακοῆς καὶ ταπεινώσεως· δὲν εἶναι κλῆσις τρυφῆς καὶ ἀπολαύσεως καὶ κοσμικῆς δόξης. Ὁ Χριστιανὸς ὀφείλει νὰ βαδίσῃ ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ Χριστοῦ, ἡ δὲ ζωή του ἐπὶ τῆς γῆς χαρακτηρίζεται ὡς σκληρὸς ἀγών, θλίψεις, παθήματα, διωγμοί, περιφρονήσεις. Ὁ Διάβολος θὰ προσπαθήσῃ νὰ μᾶς ὑποβάλῃ εἰς τὸν πειρασμὸν τῆς κοσμικότητος καὶ τῆς φιλοδοξίας καὶ θὰ ἐκμεταλλευθῇ τὴν

φυσικὴν τάσιν τῆς καρδίας μας, διὰ νὰ μᾶς ὑποτάξῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν του. Θὰ προβάλῃ τὰ ἀνταλλάγματά του ἔναντι τῆς εἰς αὐτὸν ὑποταγῆς· καὶ πόσον τρομερὸν ὅτι ἐφ' ὅσον ὁ Χριστιανὸς παρασύρεται ὑπὸ τοῦ κόσμου καὶ τῶν πραγμάτων αὐτοῦ ἐπὶ τοσοῦτον ἀσυναισθήτως ὑποτάσσεται εἰς τὴν τρομερὰν κυριαρχίαν τοῦ «ἄρχοντος τοῦ κόσμου τούτου!»

Κατὰ τὴν κρίσιμον καὶ ἐπικίνδυνον ὥραν τοῦ πειρασμοῦ, καθ' ἣν τὸ πᾶν παρουσιάζεται πέριξ ἡμῶν ῥόδινον καὶ ὁ κόσμος μειδιᾷ πρὸς ἡμᾶς, ἂς μὴ χάνωμεν τὴν συνείδησιν τῆς καταστάσεως. Ὁ Διάβολος ὠρύεται· αἱ ὑποσχέσεις του δὲν εἶναι ἄλλο τι εἰμὴ πύριναι φλόγες. Ἂς ἀποβλέψωμεν εἰς τὸν Χριστόν. Καθὼς Ἐκεῖνος, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἂς ἀποκρούσωμεν τὸν πειρασμὸν ἀδιστάκτως, γνωρίζοντες ὅτι ὁ Θεὸς πρέπει νὰ ἀπολαμβάνῃ τῆς πλήρους καὶ ἀποκλειστικῆς λατρείας ἡμῶν. Ἂς περιφρουρήσωμεν τὴν πνευματικὴν ἀκεραιότητα ἡμῶν, ἀντλοῦντες δύναμιν ἀπὸ τοῦ παραδείγματος τοῦ Χριστοῦ. Ἀποκρούοντες σήμερον τὸ κίβδηλον στέμμα τῆς ἀποστασίας καὶ ἀποβλέποντες εἰς τὸν νικητὴν Χριστόν, ἐξασφαλίζομεν δι' ἑαυτοὺς αἰωνίως τὸν ἀμαράντινον στέφανον τῆς δικαιοσύνης καὶ δόξης, τὸν ὁποῖον συμμερίζεται μεθ' ἡμῶν ὁ δεδοξασμένος Χριστός.

Γ. Ε. Π.

ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΥ Ε. ΓΛΑΔΣΤΩΝΟΣ

«Ο ΑΠΟΡΘΗΤΟΣ ΒΡΑΧΟΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ»

Ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ Δ' Κεφαλαίου

(συνέχεια)

Οἱ Ψαλμοί.

3. Τὸ περιεχόμενον αὐτῶν.

Δὲν πρέπει νὰ παρατρέξω τοὺς Μεσσιανικοὺς Ψαλμούς. Οὗτοι εἶναι ᾄσματα τὰ ὁποῖα δεικνύουσιν, ὡς ἐκ τῆς προσαρμογῆς τῶν ἐκφράσεων αὐτῶν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ εἰς τὸ ὑπούργημα Αὐτοῦ, ὅτι ἢ οἱ ποιήσαντες τὰ ᾄσματα ταῦτα προεῖδον τὴν ἔλευσιν Αὐτοῦ ἢ πρόβλεψις τοιαύτη εἰσήχθη εἰς τοὺς στοίχους αὐτῶν ὑπὸ τῆς ἀνωτέρας ἐκείνης ἐπενεργείας, ἥτις ἐνέπνευσε τοὺς στίχους. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ γείνῃ ἐνταῦθα συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ψαλμῶν τούτων. Ἀρκεῖ νὰ ὑποδείξωμεν τοὺς Ψαλμούς: β', κα', κβ', με', οβ', ρα'. Εἶναι δὲ ἀρκούντως σαφὲς ὅτι ἡ προφητικὴ ἀρχὴ ἥτις παρουσιάζεται ἐν αὐτοῖς, εἴτε ἐν ἐπιγνώσει τοῦ ποιητοῦ εἴτε οὐχί, εἶναι ἡ αὐτὴ ἥτις ἐνυπάρχει εἰς τὰς ἄλλας προρρήσεις καὶ προεικονίσεις τῶν λοιπῶν βιβλίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἀλλὰ διαφέρουσιν αὐτῶν καὶ προβαίνουσι περαιτέρω αὐτῶν ὡς πρὸς τοῦτο τὸ ἰδιαίτερον· ὅτι ἡ πρωτόγονος θρησκεία διοχετεύεται οὕτως εἰπεῖν δι' αὐτῶν ὡς δι' ἐσωτερικοῦ τινος ἀγωγοῦ. Τὰ μεγάλα καὶ θεμελιώδη γεγονότα τῆς πτώσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ἀνάγκης καὶ

ἐπαγγελίας Λυτρωτοῦ διὰ τῶν Ψαλμῶν περιελήφθησαν εἰς τὴν δημοσίαν λατρείαν τοῦ Ναοῦ, οὕτω δὲ κατέστησαν μέρος τῆς φανερᾶς καὶ κοινῆς κληρονομίας πάντων τῶν Ἰσραηλιτῶν, οἵτινες ἐξηναγκάζοντο οὕτως εἰπεῖν νὰ δώσωσι προσοχὴν εἰς τὸ περιεχόμενον αὐτῶν, ὥστε ἀτομικῶς καὶ ἐν συνειδήσει νὰ ἀποκτήσωσι τὸ πολυτιμότατον τοῦτο καὶ ἀπολύτως κεντρικὸν μέρος τῶν ἐκ τῆς Διαθήκης προνομίων των. Μέγα βιβλίον δι᾽ αὐτοὺς ἦτο ἡ Πεντάτευχος, ἀλλ᾽ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἔτι μεγαλείτερον ἦτο τὸ Ψαλτήριον...

Ἐπειδὴ πολλοὶ σήμερον ἀξιοῦσιν ὑπὲρ τῶν ἱερῶν βιβλίων ἄλλων θρησκευμάτων εἶδος ὁμοιότητος πρὸς τὴν παλαιὰν Διαθήκην, παρακαλῶ τὸν ἀναγνώστην νὰ δαπανήσῃ ὀλίγας στιγμὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Ἀναμφιβόλως ὑπάρχουσι σημεῖά τινα, εἰς τὰ ὁποῖα δύναταί τις νὰ ἀνεύρῃ ὁμοιότητα μεταξὺ τῆς Ἑβραϊκῆς λατρείας καὶ τῆς τοῦ ἔξω κόσμου· οὐχὶ τοῦ ἔξω κόσμου γενικῶς, διότι ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος, ὡς παρουσιάζεται διὰ τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων, ἡ λατρεία ὑπὸ τὴν κυρίαν της ἔννοιαν εἶχεν ἐκλίπει· ἡ ἐξύψωσις τῆς διανοίας—λυπηρὸν τοῦτο καὶ παράδοξον –ἐπέφερε τὴν κατάπτωσιν τῆς εὐσεβείας. Ἀλλ᾽ ἂς δεχθῶμεν ὅτι εἰς τὰς Βέδας π. χ. καὶ εἰς τοὺς Βαβυλωνιακοὺς ὕμνους ὑπάρχουσι σημεῖα προσεγγίσεως πρὸς τοὺς Ψαλμούς. Εἶναι τὰ σημεῖα ταῦτα σταθερά; Εἶναι συνεχῆ ἢ εἶναι μεμονωμένα; Εἶναι ἡ προσέγγισις πραγματική, ἢ εἶναι ὡς ἡ προσέγγισις τῆς εἰς κύκλον ἐφαπτομένης, ἥτις μᾶς ὑπενθυμίζει τὸν ὁρισμὸν τοῦ μαθηματικοῦ σημείου, ὅτι τὸ σημεῖον ἔχει θέσιν ἀλλ᾽ οὐχὶ μέγεθος ἐν τῷ διαστήματι;

Οἱ ἐν λόγῳ ὕμνοι, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ἀνήκουσι μόνον εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ἀπὸ τοῦ Θείου ἐξαρτήσεως, εἰς τὴν ἰδέαν τῆς δυνάμεως καὶ μεγαλειότητος ἥτις ὑπάρχει ἐξ ἑνός, καὶ τῆς ἀθλιότητος, ἀνάγκης καὶ ἀδυναμίας ἐξ ἄλλου... Ἀλλ᾽ ἡ τοιαύτη ἀντίληψις οὐδὲ πόρρωθεν ἐγγίζει πρὸς τὴν ἀληθῆ ἀντίληψιν τῶν Ψαλμῶν. Οὗτοι βασίζονται ἐπὶ τῆς ἰδέας οὐ μόνον τῆς ἐξαρτήσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς συμπαθείας καὶ τῆς συγκοινωνίας. Μάλιστα, διὰ τὸ ἔργον τῆς πνευματικῆς διαπαιδαγωγήσεως ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ αἴρεται πρὸς τὰ ἄνω, ὡς ἡρπάγη ὁ ἅγ. Παῦλος μέχρι τρίτου οὐρανοῦ, καὶ συναντᾷ τὸν Πλάστην ὡς ὁ υἱὸς τὸν πατέρα πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. Δὲν εἶναι ἴσως δυνατὸν νὰ φέρῃ τις τὴν ἰδέαν ταύτην πέραν τοῦ σημείου, εἰς ὃ φέρεται ἐν τοῖς Ψαλμοῖς. Δὲν ὑπερέβαλεν αὐτοὺς τὸ βιβλίον «περὶ Μιμήσεως τοῦ Χριστοῦ» μετὰ πάροδον δεκατεσσάρων ἑκατονταετηρίδων Χριστιανικῶν ἰδεῶν καὶ πράξεων. Προσεγγίζουσιν εἰς αὐτοὺς ἰδίως οἱ Προφῆται· οἷον ὅτε διὰ τοῦ Ἡσαΐου ὁ Παντοδύναμος μᾶς καλεῖ νὰ διαδικασθῶμεν (Ἡσ. α´ 18· ὡσαύτως Ἰεζεκ. ιη´ 25,29). Ἀλλὰ δυνάμεθα ἡμεῖς νὰ σκεφθῶμέν τι θερμότερον καὶ ὑψηλότερον ἢ ὅπερ ἐκφέρεται θαυμασίως ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ τετάρτῳ Ψαλμῷ; Ἀδύνατον νὰ εὑρεθῇ τι ὅμοιον. Ἀπὸ τοῦ πέμπτου ἐδαφίου μέχρι τέλους ὑπάρχει μία συνεχής, πλήρης θλίψεως ἐπίκλησις, ὑπερτεροῦσα πᾶσαν ἀνθρωπίνην προσπάθειαν γνωστὴν εἰς ἡμᾶς, καθὼς τοῦ κορυδαλοῦ ἡ πτῆσις ὑπερτερεῖ τὴν τῆς χελιδόνος, προβλεπούσης τὴν θύελλαν καὶ ἱπταμένης μόλις ὑπὲρ τὸ ἔδαφος. Τοιαῦτα εἶναι τὰ αἰσθήματα τῆς ψυχῆς, ὡς ἐκφέρονται ἐν τοῖς Ψαλμοῖς.

Δὲν εἶναι δὲ ὁμοιόμορφος ἡ ἐπὶ τῶν Ψαλμῶν σφραγίς· εἶναι μάλιστα ἐξόχως

ποικίλη. Λάβε τὸν ὡραῖον πρῶτον Ψαλμόν· εἰς τοὺς στίχους 3 καὶ 4 ἐκτίθενται μετὰ τρυφερότητος πρῶτον εἶτα μετὰ αὐστηρότητος ἡ θέσις τοῦ δικαίου καὶ ἡ τοῦ ἀσεβοῦς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· ἀλλ' ἐκφέρονται ταῦτα οὕτως εἰπεῖν ἔξωθεν. Ὁμοίως πολλοὶ ἐκ τῶν Ψαλμῶν ἀναφερόμενοι εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας ἐν συνόλῳ ἔχουσιν ὡς θέμα αὐτῶν τὴν ἐθνικὴν ἀπολύτρωσιν καὶ δόξαν. Ἀλλ' ἂς ρίψωμεν βλέμμα εἰς τοὺς Ψαλμοὺς τοὺς παρουσιάζοντας τὰ αἰσθήματα τοῦ μετανοοῦντος, καὶ ὑπὲρ πάντας εἰς τὸν πεντηκοστὸν πρῶτον Ψαλμόν, ἐν ᾧ Δανεὶδ ὁ βασιλεὺς φθάνει μέχρι τοῦ βυθοῦ τῆς θλίψεως καὶ καταισχύνης διὰ τὴν ἁμαρτίαν καὶ χορηγεῖ εἰς τὸν μετανοοῦντα παντὸς αἰῶνος καὶ χαρακτῆρος τὸ βοηθητικὸν φάρμακον, τὸ ὁποῖον ἡ κατάστασίς του ἀπαιτεῖ... Κατώρθωσεν ἡ νεωτέρα παιδεία καὶ ἔρευνα νὰ ἐξαγάγῃ ἐξ ὅλων τῶν ἱερῶν βιβλίων ὅλων τῶν θρησκειῶν τοῦ κόσμου κἄτι τι οὐχὶ παραπλήσιον, ἀλλ' οὐδὲ πόρρωθεν ἐγγίζον πρὸς τοὺς Ψαλμοὺς τούτους;...

Ἄμετρος ἀπόστασις χωρίζει τοὺς Ψαλμοὺς ἐν συνόλῳ ἀπὸ τῶν ἐκφράσεων, τῶν ἰδεῶν καὶ τοῦ τρόπου τοῦ σκέπτεσθαι τῆς εἰδωλολατρικῆς ἀρχαιότητος. Ὅ,τι ὑπάρχει ἐκεῖ σχετιζόμενον πρὸς τὴν θρησκευτικὴν σκέψιν παρουσιάζει τὰς ἐξωτερικὰς σχέσεις μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου ὡς σχέσεις μεταξὺ βασιλέως καὶ ὑπηκόου ἢ μεταξὺ δεσπότου καὶ δούλου. Τὰ προϊστορικὰ ποιήματα τοῦ Ὁμήρου περιλαμβάνουσι πολλὰς προσευχάς, αἵτινες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲν εἶναι τοιαῦται ὁποίας ἡμεῖς θὰ ἠδυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν, ἀλλὰ δεικνύουσι φανερῶς τὰς ἐξωτερικὰς ταύτας σχέσεις. Ἀλλ' ἐν τῇ ζωῇ τῆς μετέπειτα, τῆς κλασσικῆς Ἑλλάδος, ἡ προσευχὴ φαίνεται ὅλως ἀπολέσασα πᾶσαν δύναμιν καὶ θέσιν ὡς παράγων τοῦ ἀνθρωπίνου βίου...

Θὰ σημειώσω ἔτι δύο χαρακτηριστικά: τὸ ὕψος τῆς ἱερότητος, ἣν οἱ Ψαλμοὶ ἀποδίδουσιν εἰς τὴν κραυγὴν τοῦ πτωχοῦ, καὶ τὴν διακήρυξιν τῆς ἐλλείψεως πάσης ἀξίας τῶν τυπικῶν τελετῶν, καίπερ ἐντολῇ τοῦ Θεοῦ γινομένων, εἰ μὴ ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς λατρείας τῆς βουλήσεως καὶ τοῦ καθαρισμοῦ τῆς καρδίας...

* * *

Τὰ ὀλίγα ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ ἐξ ὑπερτριακοσίων σελίδων ἀποτελουμένου βιβλίου τοῦ Γλάδστωνος, τὰ ὁποῖα ἠδυνήθημεν νὰ παρουσιάσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ «Ἀστέρος» δύο τινά, νομίζομεν, ἀποδεικνύουσι: πρῶτον, ὅτι αἱ Γραφαὶ εἶναι ἀνεξάντλητον ἔδαφος πνευματικῶν ἐρευνῶν διὰ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, τὸ ὁποῖον πλησιάζει αὐτὰς μὲ τὸν σεβασμόν, τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν ταπεινοφροσύνην ἑνὸς Γλάδστωνος, ἐξ οὗ καταφαίνεται καὶ ἡ θεία αὐτῶν προέλευσις. καί δεύτερον, ὅτι εἶναι ὅλως παιδαριώδης καὶ ἐλέγχει ἀμάθειαν ἡ ὑπὸ πολλῶν ἐκστομιζομένη ἰδέα ὅτι αἱ Γραφαὶ εἶναι βιβλίον διὰ τοὺς εὐπίστους καὶ ἀξέστους ἀνθρώπους καὶ οὐχὶ διὰ τοὺς σοφοὺς καὶ ἐπιστήμονας, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὅμως οὐδεὶς θὰ τολμήσῃ νὰ ἀρνηθῇ θέσιν εἰς ἕνα Γλάδστωνα! Εἴθε δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι πολιτικοὶ νά τὸν ἐμιμοῦντο!

Ξ. Π. Μόσχου.

Η ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΙΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

Οἱ Ἄγγλοι ἀγαποῦν καὶ μελετοῦν τὴν Ἁγίαν Γραφήν. Ἀγαποῦν καὶ τὴν ἀρχαιολογίαν καὶ εἶναι μεγάλοι ἀρχαιολόγοι. Κατὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὁ μέγας Ἄγγλος Ἀσιανολόγος Ρώλινσον ὑπῆρξεν ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος, διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν σφηνοειδῶν ἐπιγραφῶν τῆς Βαβυλωνιακῆς χώρας τῆς Ἀσσυρίας, ἤνοιξε καὶ τὴν ὁδὸν εἰς τὰς συγκριτικὰς μελέτας μεταξὺ τῆς Ἑβραϊκῆς παραδόσεως, τῆς ἀποταμιευμένης εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, καὶ τῶν πολὺ παλαιοτέρων παραδόσεων τῶν Σημιτῶν τῆς Μεσοποταμίας. ποῦ εἶχαν ἀποταμιευθῆ εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῆς Νινευῆ καὶ τῶν πόλεων τῆς Βαβυλωνίας. Διεπιστώθη τοιουτοτρόπως, κατὰ πρῶτον λόγον, ἡ πηγὴ τῆς Ἑβραϊκῆς παραδόσεως, τὴν ὁποίαν μανθάνομεν ἐκ τῶν πρώτων κεφαλαίων τῆς Γενέσεως, τοῦ πρώτου τῶν ἱερῶν βιβλίων τῶν Ἑβραίων. Αἱ ἀποκαλύψεις τῆς ἐπιστήμης ἤρχοντο ἐπὶ δεκάδας ἐτῶν ἔκτοτε, ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, διὰ νὰ τεθοῦν παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως, πρὸς ἔλεγχον αὐτῆς κατὰ τὴν μέθοδον τῶν ἀνθρώπων, ἀλλοῦ βεβαιώνουσαι, ἀλλοῦ διαφωτίζουσαι καὶ ἀλλοῦ συμπληρώνουσαι ἢ ἐξηγοῦσαι αὐτήν.

Ἡ Θεολογία, θορυβηθεῖσα κατ᾽ ἀρχὰς ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιστήμης, ποῦ ἐτόλμα νὰ θέσῃ ὑπὸ συζήτησιν μίαν ἀπροσμάχητον θείαν ἀλήθειαν, ἀνεγνώρισεν ἔπειτα τὰ δίκαιά της, πεισθεῖσα, ὅτι τίποτε δὲν ἐζημιώνετο ἐκ τούτου, ἀλλ᾽ ὅτι τοὐναντίον, ὠφελεῖτο καὶ ἡ ἰδία, ὡς ἐπιστήμη. Εἰδικώτερον, ἐκέρδιζε πολὺ εἰς πλεῖστα ἀντικείμενα αὐτῆς ταύτης τῆς καθαρῶς Βιβλικῆς ἐπιστήμης, ἡ ὁποία δὲν ἠμπορεῖ νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τὴν Θεολογίαν, ἐφ᾽ ὅσον καὶ αὐτὴ εἰλικρινῶς ἐπιθυμεῖ νὰ ὀνομάζεται καὶ νὰ ἦναι ἐπιστήμη. Τὸ κέρδος τοῦτο τῆς παρέσχεν ἡ Ἀρχαιολογία—ἡ ἀρχαιολογία, ἐννοεῖται, ἡ Βαβυλωνιακή, ἡ Ἀσσυριακή, ἡ Παλαιστινιακή, ἡ Αἰγυπτιακή.

Ἐξαίρω μερικὰ παραδείγματα, ἀποδεικνύοντα πόσον διεφωτίσθησαν ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης αὐτῆς ὡρισμένα σκοτεινὰ ἢ ἀναπόδεικτα σημεῖα τῆς Ἁγίας Γραφῆς, κατὰ πρῶτον λόγον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τῆς ὁποίας τὸ ἱστορικὸν κῦρος ὄχι μόνον δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀμφισβητηθῇ πλέον, ἀλλὰ καὶ ὑψώνεται.

Εἶναι ἐδῶ καὶ τριάντα δύο αἰῶνες, ἀφ᾽ ὅτου ἐβασίλευεν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἕνας μέγας Βασιλεύς, Ραμεσῆς ὁ Β΄, διαδεχθεὶς εἰς τὸν θρόνον μιᾶς τῶν τότε Μεγάλων Δυνάμεων τοῦ κόσμου (Αἰγύπτου, Βαβυλῶνος, Ἀσσυρίας τῆς τῶν Χετταίων) κοντὰ εἰς τὰς ὁποίας ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι μικρότεραι ἀρκεταί, ὅπως σήμερον—διαδεχθείς, λέγω, τὸν πατέρα του Σέτι τὸν Α΄, ὡς παιδίον, περὶ τὰ 1336 πρὸ Χρ., καὶ ἀποθανὼν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1270 καὶ 1260—ἐπολέμησεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον κατὰ τῶν ἰσχυρῶν Χετταίων εἰς τὴν τότε ἐπίμαχον μεταξὺ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων πλουσίαν Συρίαν. Τὰ κατορθώματά του ἦσαν τόσον σημαντικά, ὥστε ἡ Ἑλληνικὴ παράδοσις τὸν ἀνύψωσεν εἰς μέγαν κατακτητὴν παγκόσμιον, ὑπὸ τὸ ὄνομα Σέσωστρις. Ὁ ἴδιος ὅμως ἀφῆκε τόσα μνημεῖα γραπτὰ ἱερογλυφικὰ περὶ τῶν κατορθωμάτων του, ὥστε νὰ γνωρίζωμεν ἐκ τῶν πηγῶν τούτων πολὺ καλὰ τὴν ἱστορίαν του. Ἡ μού-

μια του ἀνεκαλύφθη τὸ 1881 καὶ ὑπάρχει σήμερον εἰς τὸ μουσεῖον τοῦ Καΐρου.

Ὁ Ραμεσῆς ἀνήγειρε μνημεῖα γραπτὰ περὶ τῶν πολεμικῶν του πράξεων καὶ ἔξω τῆς Αἰγύπτου, ὡς π. χ. εἰς τὰ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Τοῦτο ἦτο γνωστὸν εἰδικῶς ὡς πρὸς μίαν τοποθεσίαν τῆς Παλαιστίνης. Καὶ εἰς τὰς ἐρημωμένας ἐκτάσεις τῆς πάλαι ποτὲ «Γῆς τῆς Ἐπαγγελίας» ἐδείχνετο ἕνας ὑψηλὸς λόφος, λείψανον ἐρειπίων ἀρχαιοτάτης πόλεως, πλησίον τοῦ τείχους τῆς ὁποίας λιθίνη στήλη εἶχεν ἀνεγερθῆ ὑπὸ Ραμεσῆ τοῦ Β΄, ἀφηγουμένη μὲ ἱερογλυφικὰ γράμματα τὰς πράξεις του εἰς κατακτηθέντας λαούς. Ἡ Τουρκοκρατία ὅμως δὲν ἐπέτρεπεν ἐρεύνας διὰ τὸ πολύτιμον τοῦτο μνημεῖον, πρὸ τοῦ ὁποίου ἀντιπαρῆλθαν οἱ στρατοὶ τῶν Αἰγυπτίων, Ἀσσυρίων, Περσῶν, Μακεδόνων, Ρωμαίων, Ἀράβων, Σταυροφόρων. Ἀλλ᾽ οἱ στρατοὶ τοῦ Ἄγγλου στρατάρχου Ἄλλενμπυ ἐπανέφεραν τὴν ἐπιστήμην εἰς τὴν κοιτίδα τοῦ παμπαλαίου Ἀσιατικοῦ πολιτισμοῦ· καὶ ἡ στήλη τοῦ Ραμεσῆ παρουσιάσθη πάλιν εἰς τὰ ὄμματα τῆς ὀπισθοπορείας τῶν Ἀγγλικῶν στρατῶν, τὴν ὁποίαν ἀπετέλουν οἱ ἐπιστήμονες. Ἡ ἀνάγνωσίς της ἔδωκε νέον φῶς εἰς αὐτοὺς καὶ εἰδικῶς εἰς τοὺς Βιβλικοὺς ἀρχαιολόγους.

Σήμερον δι᾽ αὐτῆς εἶναι βέβαιον πλέον, ὅτι τελείως ἀληθὴς εἶναι ἡ διήγησις τῆς Ἁγίας Γραφῆς περὶ τῶν Ἑβραίων, οἱ ὁποῖοι ἠγγαρεύθησαν ὑπὸ τοῦ Ραμεσῆ διὰ νὰ κτίσουν τὰς πόλεις των εἰς τὴν Αἴγυπτον. Καὶ ἑπομένως εἶναι πλέον ἀποδεδειγμένον, ὅτι ὁ Φαραὼ τῆς Αἰγύπτου, ποῦ κατεδυνάστευεν εἰς τὴν χώραν του τὸν «περιούσιον λαὸν» τοῦ Θεοῦ ἦτο ὁ Ραμεσῆς αὐτὸς τοῦ 14ου καὶ 13ου αἰῶνος πρὸ Χριστοῦ. Ἀλλ᾽ ἀποδειχθέντος ἅπαξ τούτου, συναποδεικνύεται ὅτι καὶ ὁ Φαραὼ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν τοῦ Ἰσραὴλ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον ἦτο ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ Ραμεσῆ Β΄. ὁ Μενεφτά.

Οἱ Ἄγγλοι ἀρχαιολόγοι εἰς τὴν Παλαιστίνην ἀποκαλύπτουν σήμερον, διὰ τῶν ἐνταντικῶν των ἐρευνῶν, καὶ ὅλας τὰς ὑπὸ τοῦ μουσουλμανικοῦ ρύπου κεκαλυμμένας πόλεις καὶ ἱερὰς τοποθεσίας, ἀναγνωρίζοντες εἰς αὐτὰς καὶ πιστοποιοῦντες πᾶν ὅ,τι καὶ οἱ συγγραφεῖς τῆς Νέας Διαθήκης μᾶς παρέδωκαν διὰ τῶν ἀφηγήσεών των περὶ τῆς γεννήσεως, τῆς ζωῆς καὶ τοῦ πάθους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν κοιτίδα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐρεύνης βαδίζομεν τώρα ἀσφαλῶς ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν Εὐαγγελιστῶν καὶ τῶν Ἀποστόλων.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Μεσοποταμίαν ἡ ἐπιστημονικὴ ὀπισθοπορεία τῶν νικηφόρων Ἀγγλικῶν στρατῶν ἐξαπλώνει νέον φῶς εἰς τὰς περὶ τοῦ γενάρχου τῶν Ἑβραίων Ἀβραὰμ ἀφηγήσεις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Διὰ τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν εἰς τὴν πόλιν Οὔρ, τὴν πατρίδα αὐτοῦ κατὰ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, ἀποδεικνύεται, ὅτι ὁ ἀρχηγὸς αὐτὸς μιᾶς νομαδικῆς πατριᾶς ἀνῆκεν εἰς κοινωνίαν μιᾶς ἐξόχως πολιτισμένης φυλῆς. Εἰς αὐτὴν πιθανῶς εἶχε διαπρέψει ὁ δῆθεν ἀρχιβοσκός, ὡς ἀνὴρ πλήρης πολιτικῆς πείρας καὶ ἄλλης σοφίας, δεδομένου ὅτι εἶχε γεννηθῆ καὶ ζήσει εἰς πρωτεύουσαν βασιλείου, ἀριθμοῦντος τότε ἤδη—πρὸ τοῦ 2,000 πρὸ Χριστοῦ, εἰς ἣν ἐποχὴν τίθεται ὁ Ἀβραὰμ—μακροὺς αἰῶνας βίου ἐκπολιτιστικοῦ ὑψηλοῦ. Περὶ αὐτοῦ μαρτυροῦν τὰ νεώτερα καλλιτεχνικὰ καὶ ἄλλα εὑρήματα τῆς πατρίδος αὐτοῦ.

Ἡ εἴσοδος, ὁμοίως, τοῦ Ἀβραὰμ καὶ κατόπιν τοῦ Ἰακὼβ καὶ τῶν υἱῶν του

εἰς τὴν γῆν τῆς Αἰγύπτου πιστοποιεῖται ἀσφαλέστατα ἀπὸ τὰς ἀναφορὰς τῶν Αἰγυπτιακῶν ἀρχῶν τῶν μεθορίων, αἱ ὁποῖαι ὁμιλοῦν περὶ Ἀσιατῶν, αἰτούντων ἄδειαν εἰσόδου εἰς τὴν ἐπικράτειαν τοῦ Φαραώ.

Καὶ τέλος, ἕνας ἑπταετὴς λιμός, καθὼς ἐκεῖνος ἀκριβῶς, τὸν ὁποῖον ἀναφέρει ἡ Ἁγία Γραφή, πιστοποιεῖται δι' ἐπιγραφῆς ἱερογλυφικῆς, εὑρεθείσης εἰς ἕνα βράχον τῆς Αἰγύπτου.

Ἡ ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ σκανδαλίζῃ καμμίαν συνείδησιν καὶ εἰς αὐτὰ τὰ λεπτεπίλεπτα ζητήματα τῆς ἱερᾶς πίστεως. Δὲν ἐπιτρέπεται, διὰ τοῦτο, καὶ ἡ ὁποθενδήποτε περιφρόνησις αὐτῆς.

Γ. Σωτηριάδης
Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου.

«ΕΝ ΣΩΜΑ ΕΣΜΕΝ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΙΗΣΟΥ»

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

Πρόγραμμα

Ἑβδομάδος Παγκοσμίων Συμπροσευχῶν

τοῦ ἔτους 1926.

(ὀργανουμένης ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου ἐτησίως ἀπὸ τοῦ ἔτους 1846)

Ἀπὸ τῆς Κυριακῆς 3 Ἰανουαρίου μέχρι τοῦ Σαββάτου 10 Ἰανουαρίου 1926.

Πρὸς πάντας τοὺς ἐν πάσῃ χώρᾳ ἐπικαλουμένους τὸν Θεὸν διὰ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί!

Ἀπὸ 80 ἤδη ἐτῶν ὁ Παγκόσμιος Εὐαγγελικὸς Σύνδεσμος ἔσχε τὴν εὐτυχίαν νὰ καλῇ κατ' ἔτος τοὺς «εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν» εἰς ἡνωμένην ἀδέλφωσιν ἐν προσευχῇ κατὰ τὴν πρώτην ἀρτίαν ἑβδομάδα τοῦ ἔτους Τοιαύτην πρόσκλησιν ἀπευθύνομεν ἡμῖν καὶ ἤδη διὰ τὸ ἐγγίζον ἔτος 1926.

Πάντα τὰ ἔτη ἀνήκουσιν εἰς τὸν Χριστόν· ἀριθμοῦνται ἀπὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως Αὐτοῦ, ἀποβλέπουσι πρὸς τὴν δευτέραν Αὐτοῦ ἐπιφάνειαν. Δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν τὰς Θείας βουλὰς ἐκτεινομένας εἰς τὸ μακρυνὸν μέλλον πρὸς τὴν πλήρη αὐτῶν ἐκπλήρωσιν. Ἡ βασιλεία τῆς δικαιοσύνης ὁλοὲν πλησιάζει. Ἀκόμη δὲν βλέπομεν τὰ πάντα ὑποτεταγμένα ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Χριστοῦ, πλὴν γνωρίζομεν ὅτι Αὐτὸς εἶναι τῇ ἀληθείᾳ ὁ Κύριος τῶν Κυριευόντων καὶ Βασιλεὺς τῶν Βασιλευόντων, ὁ εὐλογητὸς καὶ μόνος Δεσπότης.

Ἑκάστη γενεὰ προπαρασκευάζει τὴν ἑπομένην. Ὁ κύκλος τῶν ἐτῶν, ὃν διερ-

χόμεθα, ἐγκυμονεῖ βαρυσήμαντα ἐπακολουθήματα. Ὁ Ἰουδαῖος ἐγκαθίσταται πάλιν εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἀρχίζει νὰ παραμερίζῃ τὸν πέπλον τῆς προκαταλήψεως, δι' ἧς μέχρι τοῦδε ἔβλεπε τὸν Ναζωραῖον Ἰησοῦν. Τὸ Ἰσλὰμ εἰσέτι φυλάττει τὸ τεῖχος τῆς προκλητικῆς περιφρονήσεώς του κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ· ἀλλ' εἰς τὸ τεῖχος τοῦτο διακρίνονται ἤδη μεγάλα ρήγματα, καὶ ἴσως ἔχει ἀρχίσει ἡ κατάρρευσις αὐτοῦ. Ἐπὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἠπείρου ὁ Παπισμὸς ἀγωνίζεται τὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα· ἐν τούτοις ὁ ἀγών του εἶναι ἀκάματος, πολυμήχανος καὶ οὐχὶ ἀ-επιτυχής. Ἐλάχισται χῶραι ἔχουσιν ἀκόμη κεκλεισμένας τὰς πύλας των πρὸς τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· εἰς πάσας τὰς ἄλλας, ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἔχει ἐλευθέραν κυκλοφορίαν καὶ δοξάζεται. Ὁ ἱεραποστολικὸς στρατὸς διαρκῶς ἐνισχύεται· μετ' οὐ πολὺ τὸ ὄνομα τοῦ Λυτρωτοῦ θὰ ἦναι γνωστὸν εἰς πᾶν ἔθνος, φυλὴν καὶ γλῶσσαν. Ἡ κυκλοφορία τῶν Ἱερῶν Γραφῶν διαρκῶς αὐξάνει, εἰς πᾶσαν σχεδὸν γνωστὴν ἀνθρωπίνην διάλεκτον. Ὁ Χριστὸς ὑμνεῖται εἰς πᾶσαν τὴν ὑφήλιον καὶ κηρύσσεται καὶ διὰ τοῦ ἀσυρμάτου.

Παρὰ πάντα ταῦτα, πολλὰ πρέπει ἀκόμη νὰ γίνωσιν. Ὅσῳ βραχύνεται ὁ χρόνος, τόσῳ μείζονα σπουδὴν ζητεῖ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Τὸ πρῶτον ἡμῶν καθῆκον εἶναι τὸ νὰ ζητήσωμεν τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς προσευχῆς.

Ἐν τῇ προσευχῇ, κατ' ἀνάγκην ἀρχίζομεν ἕκαστος ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του. Προσμένομεν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, μέχρις οὗ λάβωμεν τὸν καθαρισμὸν ἡμῶν. Εἶτα ἐν καθαραῖς καρδίαις ἐπικαλούμεθα τὰς δωρεὰς ἐκείνας, ἃς δὲν θέλει ἀρνηθῇ ἡμῖν ὁ Θεός.

Κατόπιν, ἑνούμεθα ἐν ἀγάπῃ μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν. Ἐὰν δὲ ἀγαπῶμεν τὸν Κύριον ἡμῶν καὶ τοὺς ἀδελφούς, ὅ,τιδήποτε καὶ ἂν ζητήσωμεν, θέλει δοθῇ εἰς ἡμᾶς.

Τοιουτοτρόπως ἐμβαθύνομεν εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν βουλὴν τοῦ Χριστοῦ διὰ τὸν κόσμον. Εἶναι ἐξόχως ἐνθαρρυντικὸν ἡ σκέψις, ὅτι διὰ τῆς ἀπὸ κοινοῦ παγκοσμίου ταύτης συμπροσευχῆς πᾶσαι αἱ ἐπίγειοι ἀνάγκαι τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ θὰ τεθῶσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου Αὐτοῦ, πᾶσα ἐπιθυμία τοῦ Μεσίτου ἡμῶν θὰ εὕρῃ ἀπήχησιν εἰς τας προσευχὰς τῶν ἐπὶ τῆς γῆς τέκνων Αὐτοῦ.

Ἂς συνέλθωμεν λοιπὸν εἰς τὴν κοινὴν ταύτην προσπάθειαν καὶ ἂς μὴ ἀποκάμωμεν δεόμενοι, ἕωσοῦ Αὐτὸς εἰσακούσῃ τῶν δεήσεων ἡμῶν.

Διατελοῦμεν

Ὑμέτεροι ἀδελφοὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ

(Ἕπονται αἱ ὑπογραφαὶ 16 ἐπισκόπων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, τῶν προέδρων ἐκτελεστικῶν ἐπιτροπῶν τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Βιβλικῶν καὶ Ἱεραποστολικῶν Ἑταιριῶν (καὶ ἄλλων θρησκευτικῶν ὀργανώσεων).

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΜΠΡΟΣΕΥΧΩΝ

Κυριακὴ 3 Ἰανουρίου.

ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΑ ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΜΙΛΙΑΣ

—«Μὴ φοβοῦ· ἐγὼ εἶμαι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, καὶ ὁ ζῶν καὶ ἔγεινα νεκρὸς» (Ἀποκ. α.΄ 17, 18).

—«Καὶ ἰδού, ἐγὼ εἶμαι μεθ' ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθ. κη.΄ 20).

—«Αὐτὸς ὁ Θεὸς εἶναι ὁ Θεὸς ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· αὐτὸς θέλει ὁδηγεῖ ἡμᾶς μέχρι θανάτου» (ψαλμ. μη.΄ 14).

—«Ἀναγγέλλω νέα πράγματα. . . . . . . ψάλατε εἰς τὸν Κύριον ᾆσμα νέον» (Ἡσαΐα μβ.΄ 9, 10).

—«Ἰησοῦς Χριστός, ὁ αὐτὸς χθὲς καὶ σήμερον καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ἑβρ. ιγ.΄ 8).

Δευτέρα 4 Ἰανουαρίου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ ΚΑΙ ΤΑΠΕΙΝΩΣΙΣ

Ἂς εὐχαριστήσωμεν τὸν Κύριον:

Διότι ὁ Χριστός, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, βασιλεύει, καὶ τὰ πάντα εἶναι ὑπὸ τὴν χεῖρά Του.

Διότι ἕκαστον παρερχόμενον ἔτος φέρει πλησιεστέραν τὴν πραγματοποίησιν τῆς Χριστιανικῆς ἐλπίδος.

Διότι τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐξακολουθεῖ ἐργαζόμενον μετὰ δυνάμεως ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ὅτι σημεῖα τῆς παρουσίας καὶ τῆς δυνάμεώς του εἶναι καταφανῆ εἰς πολλὰς χώρας.

Διότι διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ ἓν ἀκόμη ἔτος ὑπηρεσίας παρουσιάζεται ἐνώπιον ἡμῶν, παρὰ τὴν ἀναξιότητα τοῦ παρελθόντος, καὶ ἀκούομεν Αὐτὸν λέγοντα «Ὕπαγε, ἐργάζου σήμερον εἰς τὸν ἀμπελῶνά Μου».

Ἂς ἐνθυμηθῶμεν ἐν συντριβῇ:

Τὰ παρελθόντα ἔτη, καθ' ἃ ἡ πίστις ἡμῶν ἐξησθένησε καὶ ἡ ἀγάπη ἡμῶν ἐψυχράνθη, καθ' ἃ ἡ συμπάθεια τοῦ Χριστοῦ ἐν ἡμῖν ἐμειώθη καὶ τὸ Πνεῦμα τῆς χάριτος καὶ τῆς δεήσεως συνήντα ἀντίστασιν.

Τὴν βραδύτητα τῆς καρδίας ἡμῶν εἰς τὸ νὰ ἐννοῇ τὸν νοῦν τοῦ Χριστοῦ ὡς πρὸς τὸ ποίμνιόν Του, τὴν ἀπροθυμίαν μας νὰ συμμετάσχωμεν εἰς τοὺς κόπους Του καὶ εἰς τὸν πόνον Του διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀπολλυμένων, τὴν ἔλλειψιν τῆς συμπαθοῦς ἀντιλήψεως τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν δοκιμασιῶν τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ.

Δέησις:

Ὅπως ὁ Θεὸς ἐπαναφέρῃ εἰς ἡμᾶς τὰς παλαιὰς ἡμέρας (Ἰωὴλ β.΄ 25) καὶ ἐπιταχύνῃ τοῦ λοιποῦ τὴν πορείαν μας πρὸς τὴν Πύλην τῆς Κατοικίας Αὐτοῦ.

Ἀναγνώσματα: Φιλ. δ.΄ 4-9, Ἑβρ. ι.΄ 16-25, Ψαλ. πε.΄, Α΄. Θεσσαλ. ε.΄ 15-25.

Τρίτη 5 Ἰανουαρίου.

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Τὸ «ἓν σῶμα», οὗτινος κεφαλὴ εἶναι ὁ Χριστός.

Ἂς εὐχαριστήσωμεν τὸν Κύριον:

Διὰ τὴν νέαν βλάστησιν πνευματικῆς ζωῆς ἐν τῇ Κεντρικῇ καὶ Ἀνατολικῇ Εὐρώπῃ, διὰ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ Ὀρθολογισμοῦ εἰς τὰς χώρας ὅπου ἐπὶ μακρὸν ἐκυριάρχει, καὶ διὰ τὴν ἐπιστροφὴν πολλῶν εἰς τὴν πίστιν.

Διὰ τὸν ἔνθερμον πόθον πολλῶν ἐκ τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ πρὸς πνευματικὴν ἀναζωπύρησιν, διὰ τὸν αὔξοντα ζῆλον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὴν ζωηρὰν προσδοκίαν τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου.

Διὰ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ ἱεραποστολικοῦ ἔργου εἰς πολλοὺς ἀγρούς, διὰ τὴν αὔξησιν τῆς κυκλοφορίας τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἰς τὰς εἰδωλολατρικὰς χώρας, διὰ τὴν καθαρωτέραν κατανόησιν τῆς ἀληθείας ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον καὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Ἂς ἐξομολογηθῶμεν:

Τὸ περιωρισμένον μας πνεῦμα, τὴν ἀπροθυμίαν μας εἰς τὸ νὰ ἀναγνωρίζωμεν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ πρὸς ἐκείνους, πρὸς τοὺς ὁποίους διαφωνοῦμεν εἰς σπουδαῖά τινα σημεῖα. Τὴν εὐκολίαν, μεθ᾽ ἧς ἐλησμονήσαμεν τὸν ὑπέρτατον νόμον τῆς ἐν τῷ Χριστῷ ἑνότητός μας «ἵνα καὶ ἐκεῖνοι ὦσι μεθ᾽ ἡμῶν ἕν».

Ἂς δεηθῶμεν:

Ὅπως οἱ φρουροὶ ἐπὶ τῶν τειχῶν τῆς Σιὼν βλέπωσι μὲ τὸ αὐτὸ ὄμμα τῆς πίστεως. Ὅπως ὑφ᾽ ἑνὸς ἑκάστου κλάδου τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Λυτρωτοῦ δοθῇ ἀληθὴς μαρτυρία ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Ὅπως ταχέως ἀνατείλῃ ἡ ἡμέρα, καθ᾽ ἣν θέλει εἶσθαι «Κύριος εἷς, καὶ τὸ ὄνομά του ἕν».

Ἀναγνώσματα:

Ἐξόδ. ιθ.′ 1—6, Ἡσα. κς.′ 1—9, Ματθ. ε.′ 1—16, Α.′ Κορινθ. γ.′ 6—15.

Τετάρτη 6 Ἰανουαρίου.

ΕΘΝΗ ΚΑΙ ΑΡΧΟΝΤΕΣ ΑΥΤΩΝ

Ἂς εὐχαριστήσωμεν τὸν Θεόν:

Διότι ὁ κόσμος ἀνήκει εἰς τὸν Χριστὸν διὰ τῆς βουλῆς καὶ δωρεᾶς τοῦ Πατρός· διότι ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ ὁρίζεται ἐν τῇ πορείᾳ της ὑπὸ τῆς Θείας Δικαιοσύνης· διότι μία κατανόησις τῶν Θείων σκοπῶν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἔχει ἀρχίσει νὰ φωτίζῃ τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων. Διότι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα οὐδέποτε ἔλειψεν ἀπὸ τὸν κόσμον τὸν ὁποῖον Αὐτὸ φυλάττει διὰ τὸν Χριστὸν τὸν βασιλέα, καὶ διότι Αὐτὸ θέλει διοικεῖ τὴν βασιλείαν τῆς χάριτος μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ νομίμου Κυβερνήτου.

Ας ἐξομολογηθῶμεν:

Τὰς ἐθνικάς μας ἁμαρτίας καὶ τὴν ἐλλιπῆ ἐκπλήρωσιν τῶν διεθνῶν μας καθηκόντων· τὴν καχυποψίαν, τὴν πλεονεξίαν, τὸν ἐγωϊσμόν, τὴν ἐκδικητικότητά μας.

Ἂς δεηθῶμεν:

Ὑπὲρ πάντων τῶν βασιλέων καὶ ἀρχόντων τῶν ἐθνῶν, ὑπὲρ ὑπουργῶν, ἁρμοστῶν, διοικητῶν, πρέσβεων, προξένων, βουλευτῶν, κεφαλαιούχων, δημοσιογράφων, βιομηχάνων καὶ πάντων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ὅπως ἅπαντες ζητήσωσιν νὰ μάθωσι καὶ νὰ ἐκτελέσωσι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ὑπὲρ ἀναδείξεως ἐν ἑκάστῳ ἔθνει σοφῶν ἀρχηγῶν, ὑπὲρ ἐνισχύσεως τῶν ἀπαθῶν κυβερνήσεων ἐπὶ βάσεων δικαιοσύνης, ὑπὲρ ἐπικρατήσεως τῆς τάξεως καὶ ἐλευθερίας ἀπέναντι τῆς ἀναρχίας καὶ τῆς τυραννίας.

Ἀναγνώσματα:

Δαν. ζ.′ 9—14, Μάρκ. ιγ.′ 1—13, Α.′ Κορ. ιε.′ 20—28. Ἀποκ. ιθ.′ 1—16.

Πέμπτη 7 Ἰανουαρίου.

ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΑΙ

Ἂς εὐχαριστήσωμεν τὸν Κύριον:

Διότι τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ ἀπευθύνεται εἰς κάθε στοιχεῖον τῆς φύσεώς μας καὶ ἐνδιαφέρει πάντα ἄνθρωπον.

Διότι τὴν πρόσκλησιν τοῦ Εὐαγγελίου ἀποδέχονται προθύμως πολλοί, οἵτινες διατελοῦν ἀκομη ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ σχεδίου τῆς Σωτηρίας τοῦ Θεοῦ.

Διὰ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀφιέρωσιν ἐκείνων, οἵτινες ἐπεστράφησαν ἀπὸ τοῦ σκότους καὶ τῆς πλάνης. Διὰ τὰς πολλὰς εὐκαιρίας, αἵτινες παρουσιάσθησαν καὶ ἔτι παρουσιάζονται. Διὰ τὰς πολλαπλᾶς συγκοινωνίας, διὰ τῶν ὁποίων ἐπισπεύδεται ἡ ἐξάπλωσις τοῦ Εὐαγγελίου. Διὰ τὴν μετάφρασιν τῶν Ἁγίων Γραφῶν εἰς τοσαύτας γλώσσας.

Ἂς ἐξομολογηθῶμεν:

Τὴν ἁμαρτίαν ἡμῶν, ὅτι τόσον σπανίως χαίρομεν μετὰ τοῦ Καλοῦ Ποιμένος, ὅταν ἐπαναφέρῃ τὸ ἀπολωλός. Τὴν ἀπροθυμίαν ἡμῶν εἰς τὸ νὰ ἀγρυπνήσωμεν μετ᾽ Αὐτοῦ ἐν τῇ προσευχῇ. Τὴν ἀτελῆ ἡμῶν ἀφοσίωσιν καὶ ἀφιέρωσιν εἰς τὸν Κύριον. Τὴν στενότητα τῶν σκέψεών μας περὶ τοῦ ἔργου Αὐτοῦ. Τὴν πτωχείαν τῶν ὑπὲρ Αὐτοῦ προσφορῶν μας.

Ἂς δεηθῶμεν:

Ὑπὲρ τῶν ἁπανταχοῦ ἱεραποστόλων, ποιμένων, εὐαγγελιστῶν, κατηχητῶν, διδασκάλων, βιβλιοπωλῶν, ἰατρῶν, νοσοκόμων καὶ εὐαγγελιστριῶν.

Ὑπὲρ πάντων τῶν νεοφύτων καὶ τῶν ζητούντων νὰ εὕρωσι τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας. Ὑπὲρ τῶν ἀδιαφορούντων ἢ ἐχθρικῶς διακειμένων πρὸς τὸ Εὐαγγέλιον. Ὑπὲρ τῶν ἐκπεσόντων καὶ ἐγκαταλειψάντων τὴν πρώτην των ἀγάπην.

Ὑπὲρ πασῶν τῶν ἱεραποστολικῶν ἑταιρειῶν καὶ τῶν διοικήσεων αὐτῶν. Ὑπὲρ Ἱερογραφικῶν Σχολῶν. Ὑπὲρ Μεταφραστῶν καὶ Ἀναθεωρητῶν τῶν Ἁγίων Γραφῶν. Ὑπὲρ ἐκείνων οἵτινες ἐργάζονται διὰ τὴν παραγωγὴν ἐντοπίων Χριστιανικῶν φιλολογιῶν.

Ὑπὲρ ἱεραποστόλων εἰς ἀπομεμακρυσμένας χώρας, πολλάκις ἐν στενοχωρίαις ἢ κινδύνοις εὑρισκομένων. Ὑπὲρ τῶν τέκνων τῶν ἱεραποστόλων, κεχωρισμένων ἀπὸ τῶν γονέων των, καὶ ἐστερημένων τῶν οἰκογενειακῶν ἀναπαύσεων καὶ τῆς οἰκογενιακῆς φροντίδος.

Ὑπὲρ ἱεραποστόλων ἀποτεθαρρημένων, σωματικῶς ἐξηντλημένων, ἢ τοποθετημένων εἰς περιβάλλοντα ἀπεχθῆ.

Ὅπως πάντες, ὅσοι ἀποστέλλονται ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, περιπατῶσιν ἐν τῇ χάριτι τοῦ Σωτῆρος. Ὅπως ἡ παγερὰ ἀτμόσφαιρα τοῦ εἰδωλολατρικοῦ των περιβάλλοντος μὴ δυνηθῇ νὰ καταβάλῃ τὸ πνεῦμά των. Ὅπως ἀναζωογονῶνται αἱ ψυχαί των εἰς τὴν καθαρότητα τοῦ Χριστοῦ καὶ δείξωσι τὴν δύναμιν τοῦ Χριστιανισμοῦ διὰ τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης των.

Ὅπως ὁ Κύριος ἀναστήσῃ πλειοτέρους ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνά του· καὶ ὅπως νέοι πολλοὶ ἀφιερώσωσι τὴν ζωήν των εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἀναγνώσματα :

Ψαλμ. ξζ.', Ἠσ. μθ.' 1—12, Ἰωάν. ι.' 7—18, ιβ.' 20—33, Ἀποκ. ιθ.' 4—16.

Παρασκευὴ 8 Ἰανουαρίου.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΙ, ΣΧΟΛΕΙΑ, ΑΝΩΤΕΡΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑ

Ἂς εὐχαριστήσωμεν τὸν Κύριον:

Διὰ τοὺς εὐσεβεῖς προγόνους ἡμῶν—διὰ τὰς παρελθούσας γενεὰς τῶν δικαίων —διὰ τὴν ἀνατροφὴν τῆς Χριστιανικῆς οἰκογενείας—διὰ τὴν προστατευτικὴν φροντίδα καὶ στοργὴν τῶν γονέων—διὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ἥτις πρωΐμως ἀφιεροῦται εἰς τὸν Σωτῆρα. Διὰ τὴν ἰδιαιτέραν στοργήν, ἣν ὁ Κύριος ἡμῶν τρέφει πρὸς τὰ τέκνα ἐκείνων, οἵτινες σέβονται Αὐτὸν—διὰ τὴν ἐνθάρρυνσιν, ἣν μᾶς δίδει, τοῦ νὰ φέρωμεν τὰ παιδία πρὸς τὴν ἀγάπην καὶ προστασίαν Του—διὰ τοὺς πολλοὺς δούλους Αὐτοῦ, οἵτινες ἐκπληροῦσι τὴν ἐντολήν Του ταύτην καὶ ἐργάζονται ὑπὲρ τῆς νεολαίας. Διὰ πάντας τοὺς Χριστιανοὺς διδασκάλους, ποιμένας καὶ συγγραφεῖς, οἵτινες ποδηγετοῦσι τὴν νεολαίαν εἰς τὴν πειθαρχίαν καὶ ὑπηρεσίαν καὶ ὁδηγοῦσιν αὐτὴν εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης.

Ἂς δεηθῶμεν :

Ὅπως αἱ οἰκογένειαι, εἰς τὰς ὁποίας ἡ νεολαία μας ἐκτρέφεται, καταστῶσιν ἀληθῆ κατοικητήρια τοῦ οὐρανίου Πατρός. Ὅπως ἡ οἰκογενειακὴ θρησκεία διατηρῆται ἀκμαία διὰ τῆς οἰκογενειακῆς λατρείας. Ὅπως ἡ Κυριακὴ ἡμέρα ἁγιάζηται. Ὅπως τὰ τέκνα ἡμῶν διδάσκωνται πρωΐμως νὰ προσεύχωνται, νὰ ἀναγινώσκουν τὴν Γραφὴν καὶ νὰ σέβωνται τὸν Οἶκον τοῦ Θεοῦ.

Ὅπως πάντες οἱ διδάσκαλοι αἰσθανθῶσι τὰς εὐθύνας τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν, καὶ καταβάλλωσι πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως φέρωσι τὴν ὑπ' αὐτοὺς νεολαίαν εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς Σωτῆρος καὶ Κυρίου.

Ὅπως τὰ ἐκπαιδευτήρια καὶ τὰ Πανεπιστήμια πληρωθῶσιν οὕτως ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Κυρίου, ὥστε οἱ διδασκόμενοι ἐν αὐτοῖς νὰ διδαχθῶσι νὰ σέβωνται τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ὡς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ ζητῶσι πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην Αὐτοῦ.

Ἀναγνώσματα:

Δευτ. ς'. 1—9, Ψαλμ. οη'. 1—8, Παροιμ. δ'. 1—13, Ματθ. ιη'. 1—14.

Σάββατον 9 Ἰανουαρίου.

Η ΠΑΡ' ΗΜΙΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΙΣ. ΟΙ ΙΟΥΔΑΙΟΙ

Ἂς εὐχαριστήσωμεν τὸν Κύριον:

Διὰ τὴν παρ' ἡμῖν γενεὰν τῶν δικαίων· διὰ τὴν κοινωνίαν τῶν πιστῶν ἐργατῶν, ποιμένων καὶ εὐαγγελιστῶν, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Διὰ τὸ ἰδιαίτερον καθῆκον τῆς παρούσης γενεᾶς ὡς πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν Ἰουδαίων εἰς τὰ προνόμια τῆς ἐπαγγελίας.

Διὰ τὰς πρὸς τὸν Ἰσραὴλ ὑποσχέσεις, ὑπερόχως μεγάλας καὶ πολυτίμους, ὧν ἀναμένεται ἔτι ἡ ἐκπλήρωσις

Διὰ τὴν μεταξὺ τῶν Ἑβραίων νέαν ἀντίληψιν τῆς ἀποστολῆς καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Ἂς δεηθῶμεν:

Ὅπως μία εὐρεῖα ἐκδήλωσις τῆς Θείας δυνάμεως προσθέσῃ πληθώραν εὐλογία εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ἐν πάσαις ταῖς Χριστιανικαῖς χώραις.

Ὅπως πᾶς ποιμήν, εὐαγγελιστής, ἐργάτης, διδάσκαλος Κυριακοῦ Σχολείου καὶ ἐν γένει πᾶς πιστὸς πληρωθῇ τοῦ Πνεύματος Θεοῦ.

Ὅπως ἐπισπευσθῇ ὁ ὡρισμένος καιρὸς ὅταν ὁ Λυτρωτὴς θὰ ἔλθῃ εἰς Σιών, διὰ νὰ ἐξαλείψῃ τὴν ἀνομίαν τοῦ Ἰακώβ.

Ὅπως ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἐνισχυθῇ, ἵνα πιστῶς καὶ θερμῶς προσεύχηται διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἐπαγγελίας περὶ τοῦ ἀρχαίου περιουσίου λαοῦ τοῦ Θεοῦ. «Καὶ οὕτω πᾶς ὁ Ἰσραὴλ θέλει σωθῇ.»

Ἀναγνώσματα:

Ἰεζεκ. λζ'. 21—32, Ἀμὼς θ'. 8—15, Ψαλμ. ρκς'., Λουκ. κα'. 20—33.

Η ΚΙΝΑ ΚΑΙ Ο ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΙΣΜΟΣ

Κατὰ τὴν γνώμην τῶν παλαιοτέρων ἐν Κίνᾳ Ἱεραποστόλων, οἵτινες διῆλθον διὰ τῶν ταραχῶν τῶν Μπόξερς κατὰ τὸ 1900 καὶ δι᾽ ἄλλων ἀντιξενικῶν κινημάτων, ἡ σημερινὴ κρίσις θεωρεῖται ἡ πλέον σοβαρά, καὶ ἡ πλέον ἐκτεταμένη ἀφ᾽ ὅσας ποτὲ ἐδοκίμασεν ἡ Κίνα.

Ὁ κ. Ἔδγκαρ Ε. Στρῶδερ, Γενικὸς Γραμματεὺς τῶν Συλλόγων τῆς «Χριστιανικῆς Προσπαθείας» ἐν Κίνᾳ, μὲ κέντρον τὴν Σαγχάην γράφει ὡς ἑξῆς περὶ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ Μπολσεβικισμοῦ ἐν Κίνᾳ.

«Διὰ νὰ ἐκτιμήσωμεν ἀκριβῶς τὴν σημασίαν τῆς ἐν Κίνᾳ καταστάσεως, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ὁ Μπελσεβικισμὸς εὑρίσκεται εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ ζητήματος καὶ ὅτι οἱ Μπολσεβῖκοι ὄχι μόνον ἔθεσαν ὡς σκοπόν των τὴν ἀνατροπὴν παντὸς νόμου καὶ πάσης τάξεως, ἀλλὰ καὶ ὅτι διάκεινται ἐχθρικώτατα πρὸς τὸν χριστιανισμόν, ἀποβλέποντες εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς Ἐκκλησίας, τῆς οἰκογενείας καὶ πάσης χριστιανικῆς ἀρχῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Φοβούμεθα ὅτι πολλοὶ ἄνθρωποι εἰς ἄλλας χώρας καθὼς καὶ χιλιάδες Κινέζων φοιτητῶν ἐδῶ, ἔχουσιν ἀπατηθῇ ὑπὸ τῆς Μπολσεβικικῆς προπαγάνδας ὡς πρὸς τὴν πραγματικὴν σημασιαν καὶ τοὺς πραγματικοὺς σκοποὺς τοῦ Μπολσεβικισμοῦ.

*Ἡ κλεὶς τοῦ Μπολσεβικικοῦ κινήματος ἀπεκαλύφθη εἰς μίαν εἰκόνα, ἡ ὁποία εἶχε δημοσιευθῇ εἰς τὸ ἐξώφυλλον μιᾶς Μπολσεβικικῆς ἐφημερίδος καὶ παριστᾷ ἕνα Ρῶσσον ἐργάτην, ὅστις μὲ ἀνασηκωμένα μανίκια, κρατεῖ ἕνα μεγάλο σφυρὶ εἰς τὰς χεῖράς του, πλησίον μιᾶς κλίμακος, τὴν ὁποίαν ἑτοιμάζεται ν᾽ ἀναβῇ· κάτωθεν δὲ τῆς εἰκόνος ἦσαν αἱ λέξεις : **Ἔχω ἤδη συντρίψει τοὺς ἐπιγείους θρόνους Ἀναβαίνω διὰ νὰ κατασυντρίψω τὸν θρόνον τοῦ θεοῦ».***

Τὸ ἀκόλουθον ἀπόσπασμα ἐξ ἑνὸς κυρίου ἄρθρου τῆς ἐν Σαγχάῃ ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Ἑρμῆς», τὸ ὁποῖον ἐπιγράφεται. «Ἡ μεγάλη Βρεττανία, ἡ Κίνα καὶ τὰ Σοβιέτ», φαίνεται εἰς ἡμᾶς ὅτι περιγράφει τὴν κατάστασιν ἀκριβέστατα:

«Ὁ Σὶρ Ροβέρτος Χόρν, ὁμιλῶν τελευταίως εἰς μίαν συγκέντρωσιν τῶν Συντηρητικῶν, εἶπεν ὅτι αἱ ἐξεγέρσεις τῆς Σαγχάης καὶ ἄλλων μερῶν τῆς Κίνας ὠφείλοντο εἰς τὰς ἐπιμόνους ἐνεργείας τῆς Σοβιετ. Κυβερνήσεως τῆς Ρωσσίας ἐναντίον πάσης μονίμου Κυβερνήσεως εἰς κάθε μέρος τοῦ κόσμου. Εἶπεν ὅτι ἡ Σοβιετ. Κυβέρ. ἀνεγνώρισεν ὅτι ὁ κυριώτερος ἀντίπαλος καὶ τὸ μεγαλείτερον ἐμπόδιον εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῆς θεωρίας τοῦ Κομμουνισμοῦ ἦτο ἡ Μεγάλη Βρεττανία, καὶ ὅτι ἐὰν οἱ Μπολσεβῖκοι ἠδύναντο ν᾽ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς Μ. Βρεττανίας εἰς τὸν κόσμον θὰ κατώρθωναν πολὺ περισσότερα παρ᾽ ὅσα θὰ ἐπετύγχανον δι᾽ οἱωνδήποτε ἄλλων προσπαθειῶν πρὸς ἐπικράτησιν τῶν ὀλεθρίων θεωριῶν των. Ὁ Σὶρ Ροβέρτος ὑπέδειξεν ὅτι ἡ Σοβιετικὴ Κυβέρνησις ἐπεδίωξε κατὰ τὰ τελευταῖα τέσσαρα ἔτη, παρὰ πᾶσαν ἐπίσημον ὑποχρέωσιν πηγάζουσαν ἐκ τῶν συνθηκῶν, ν᾽ ἀνατρέψῃ τὴν Βρεττανικὴν Διοίκησιν εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ νὰ ἀναφλέξῃ ὁλόκληρον τὴν Ἀνατολήν. Ὡς πρὸς τὴν Κίναν δὲ εἶπεν ὅτι εἰς τὴν χώραν ταύτην οἱ Μπολ-

σεβῖκοι εὗρον στοιχεῖα, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶναι εὔκολος ἡ ἐπίδρασις, καὶ ἀνεφέρθη εἰς τοὺς Ὑπουργοὺς τῶν Σοβιέτ, οἱ ὁποῖοι ἐκαυχῶντο διὰ τὰς ἐπιθέσεις των κατὰ τῶν Βρεττανικῶν συμφερόντων ἐν Κίνα, ἰσχυριζόμενοι ὅτι αἱ παροῦσαι ἀνωμαλίαι παριστάνουν ἓν πολὺ πτωχὸν προανάκρουσμα τῶν **σφαγῶν τὰς ὁποίας ἐλπίζουν νὰ ἴδουν εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον.**

Καταπληκτικαὶ ἀποκαλύψεις, ὑποστηριζόμεναι δι' ἐγγράφων ἀποδείξεων, περὶ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἐν Σαγχάη Σοβιετικοῦ Προξενείου περὶ τῆς τρίτης Διεθνοῦς, ἐδημοσιεύθησαν προσφάτως εἰς τὰ «Ἡμερήσια Νέα τῆς Βορείου Κίνας. Ταῦτα εἶναι μία ἀναντίρρητος ἀπόδειξις ὅτι τὸ Προξενεῖον τοῦτο ἐδῶ ἀνέλαβεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν παράτασιν τῆς γενικῆς ἀπεργίας, ὅτι διωργάνωσε μίαν εἰδικὴν ἐπιτροπὴν τῶν Κινέζων φοιτητῶν καὶ ἀντιπροσώπων τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων διὰ νὰ ἐγκαινιάσουν τὴν τρομοκρατίαν ἐν Σαγχάη, καὶ ὅτι ἀνέλαβεν αὐτὸ τὸ Προξενεῖον νὰ διεξαγάγη Κομμουνιστικὴν προπαγάνδαν, μεταξὺ τῶν πληρωμάτων τῶν ξένων πολεμικῶν πλοίων τὰ ὁποῖα ἐστάθμευον εἰς Κινεζικοὺς λιμένας. Τὰ Ἀμερικανικὰ πληρώματα ἔπρεπε νὰ μυηθοῦν πρῶτον. Ταῦτα ἐπρόκειτο νὰ προσηλυτισθοῦν δι' ἑνὸς εἰδικῶς ἐκλεχθέντος ταραξίου ὀνομαζομένου Τκρέβεν—ἀνθρώπου ὅστις μετὰ μακρὰν ὑπηρεσίαν εἰς τὸν Ἐθελοντικὸν Ρωσσικὸν Στόλον, μετηνάστευσεν εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, ἐπολιτογραφήθη ἐκεῖ, κατετάχθη εἰς τὸν Ἀμερικανικὸν στρατὸν καὶ προήχθη εἰς ὑπολοχαγόν. Ὁ πράκτωρ αὐτὸς ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν του καὶ ὑποπράκτορας. Ἰδιαιτέρως δὲ ὁρίζεται εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ «συνρόφου» Καραχάν, εἰς τὴν ὁποίαν δίδει ὁδηγίας εἰς τὸν Γραμματέα τοῦ ἐν Σαγχάη Σοβιετικοῦ Προξενείου ὅτι τὸ ἔργον τῶν τμημάτων τῶν τοπικῶν ἐπιτροπῶν πρέπει νὰ διεξαχθῇ συμφώνως πρὸς τὰς παλαιὰς ὁδηγίας καὶ μὲ ἀπόλυτον μυστικότητα». Αἱ φωτογραφίαι τῶν πρωτοτύπων τῶν ἐγγράφων τούτων καθιστοῦν πολὺ δύσκολον διὰ μερικοὺς νὰ ἐξακολουθοῦν νὰ ἀρνοῦνται ὅτι εἰς τὰς ταραχὰς τῆς Σαγχάης διαφαίνεται ἡ ἀπαισία χεὶρ τῆς Μόσχας.

Πρέπει νὰ κατανοηθῇ σαφῶς ὅτι τὸ παρὸν κίνημα εἶναι κυρίως ἀντιχριστιανικόν, καὶ ὅτι οἱ Μπολσεβῖκοι ἐπιθυμοῦν νὰ σταματήσουν κάθε Ἱεραποστολικὴν δρᾶσιν καὶ νὰ ἐκδιώξουν ἐκ τῆς Κίνας ὅλους τοὺς Ἱεραποστόλους.

Ἓν σπουδαῖον ἔγγραφον, προερχόμενον ἐκ τῶν ἐκπαιδευτικῶν Συλλόγων τῶν ἐπαρχιῶν Κιαγκσοῦ Τσεκιάγκ καὶ Χουπὲ διακηρύττει ὅτι οἱ Ἱεραπόστολοι εἶναι οἱ πράκτορες τῶν ξένων κατακτητῶν καὶ κεφαλαιοκρατῶν, καὶ ὅτι ἐπειδὴ εἰσέβαλον εἰς τὰς ἐσωτερικὰς πόλεις τῆς Κίνας, ὅπου τὰ σχολεῖά των εἶναι τὰ κέντρα τῆς διαδόσεως τῶν δηλητηριωδῶν κηρυγμάτων καὶ διδασκαλιῶν τοῦ χριστιανισμοῦ ἡ Κίνα ὑπέφερε τόσας ἐθνικὰς ἀτιμώσεις. Καταστρέφοντες τὰ δηλητηριώδη ἱδρύματα τῶν ξένων Ἱεραποστόλων δυνάμεθα νὰ σταματήσωμεν τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ξενικοῦ Ἰμπεριαλισμοῦ ἐν Κίνα. Αὕτη εἶναι ἡ διακήρυξις τῶν Κινέζων τούτων παιδαγωγῶν. Εἶναι φανερὸν ὅτι ἐδιδάχθησαν πολὺ καλὰ τὰς ἀρχὰς αὐτὰς ἀπὸ τοὺς Ρώσσους ἀρχηγούς των, εἷς ἐκ τῶν ὁποίων (Ὁ Ζηνόφιωφ, ἀποστάτης Ἑβραῖος εἷς ἐκ τῶν κυριωτέρων διανοουμένων μεταξὺ τῶν Μπολσεβίκων) διεκήρυξε: «Θὰ συμπλακῶμεν μετὰ τοῦ θεοῦ ἐν δέοντι καιρῷ. Θὰ τὸν κατανικήσωμεν εἰς τὸν Οὐρανόν, καὶ ὅπου δήποτε καὶ ἂν καταφύγῃ, θὰ τὸν καταβάλωμεν διαπαντός». Ἀκόμη καὶ

τὰ μικρὰ παιδία ἐν Ρωσσίᾳ διδάσκονται ὑπὸ τῶν διδασκάλων των νὰ βλασφημοῦν τὸν Παντοδύναμον Θεόν. Μία Ἱεραπόστολος τοῦ Ἐσωτερικοῦ τῆς Κίνας ἔλαβεν ἐπιστολὴν ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν της ἐν Ρωσσίᾳ, ἐν τῇ ὁποίᾳ τῇ ἔγραφον ὅτι τὰ τέκνα μιᾶς γειτονίσσης ἔλεγον ὅτι κατὰ μίαν ὡρισμένην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ὁ διδάσκαλός των ἐκρέμα ἐπὶ τοῦ τοίχου μίαν εἰκόνα ἑνὸς γέροντος μὲ μακρὰν γενειάδα, παριστάνοντος τὸν θεὸν καὶ ἔπειτα ἔλεγε πρὸς τοὺς μαθητὰς νὰ σείουν κατ' αὐτοῦ τούς γρόνθους των ἢ νὰ τὸν πτύουν. Ἡ Χριστουγεννιάτικη ἔκδοσις «Ἰζβέστια» ἐπισήμου Σοβιετ. ἐφημερίδος ἀναφέρει τὴν σύστασιν τῆς παιδικῆς Κομμουνιστικῆς Ἑνώσεως ἡ ὁποία περιλαμβάνει ἓν ἑκατομμύριον μέλη καὶ ὅτι ἄλλα πέντε ἑκατομμύρια παιδίων τῶν δημοτικῶν σχολείων, προσηλυτίζονται εἰς τὰς ἑνώσεις αὐτάς. «Ἡμεῖς, οἱ μικροὶ ἄθεοι», γράφει ἓν μέλος τῶν ἑνώσεων τούτων, τῆς ἐν Μόσχᾳ λέσχης χαμοβίγκι, «ἔχομεν κηρύξει πόλεμον κατὰ τῶν θρησκευτικῶν γονέων μας· θὰ ἀναβῶμεν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ θὰ σαρώσωμεν τοὺς θεούς».

*Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Κίνας ἐτοιχοκολλήθησαν τὰ κάτωθι εἰς Κινεζικὴν γλῶσσαν : «Κάτω ἡ Κυβέρνησις! **Κάτω ὁ χριστιανισμός!** Κάτω ὁ Κυμμουνισμὸς καὶ αἱ ἄλλαι θρησκεῖαι! Κάτω ἡ οἰκογένεια!» κτλ. Ὅμοιαι ἀντιχριστιανικαὶ τοιχοκολλήσεις ἐγένοντο εἰς τοὺς δρόμους τῆς Κινεζικῆς πόλεως τῆς Σαγχάης.*

Π. Γ. Δ.

Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΟΠΛΟΠΟΙΟΥ

Ὑπὸ WILLIAM O. STODDARD

Διήγημα τοῦ ἔτους 30 μ. Χρ.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

ΚΕΦ. 2ον.

Ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας.

Ἦτο σχεδὸν μεσημβρία. Ἡ ἡμέρα ἦτο ζεστὴ καὶ οἱ δρόμοι τοῦ χωρίου ἦσαν σχεδὸν ἔρημοι. Μόνον εἰς μίαν μικρὰν πλατεῖαν, ὅπου ἦτο τὸ πηγάδι τοῦ χωρίου, ἐφαίνοντο μερικαὶ γυναῖκες καὶ κόραι, αἱ ὁποῖαι ἐγέμιζον τὰς ὑδρίας των καὶ ἐπηγαινοήρχοντο πρὸς τὰς οἰκίας των.

Ἀπέναντι ἀκριβῶς τοῦ πηγαδίου καὶ ἀρκετὰ πλησίον αὐτοῦ ἦτο μία μεγάλη θύρα ἀνοικτή, διὰ μέσου τῆς ὁποίας διεκρίνετο μία εὐρύχωρος αὐλή, σχεδὸν ὅλη σκεπασμένη μὲ τὰ φύλλα μιᾶς μεγάλης κληματαριᾶς, καὶ ὑπὸ τὴν σκιάν της καθήμενος γέρων τις σεβάσμιος τὴν ὄψιν. Ἐκ τῆς θύρας ἐξήρχετο ἐκείνην τὴν στιγμὴν μία ὡραία καὶ καλοενδεδυμένη κόρη μετρίου ἀναστήματος, ἡ ὁποία ἐφαίνετο ἕως δεκαπέντε ἐτῶν καὶ ἡ ὁποία ἔφερεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της μίαν ὑδρίαν, διὰ νὰ τὴν γεμίσῃ εἰς τὸ πηγάδι.

Ἡ Κανὰ ἦτο χωρίον ἀρκετὰ εὐκατάστατον, κείμενον ἐπὶ τῆς μεγάλης δημοσίας ὁδοῦ, ἡ ὁποία ἔφερε, πρὸς δυσμὰς τῆς Τιβεριάδος λίμνης, ἀπὸ τὴν Σαμάρειαν, τὴν Ἰεζραὲλ καὶ τὴν Ναζαρὲτ πρὸς τὴν Πτολεμαΐδα εἰς τὰ παράλια τῆς Μεσογείου Θαλάσσης. Τὸ χωρίον ἀπετελεῖτο ἀπὸ καλὰς λιθοκτίστους οἰκίας καὶ ἔκειτο εἰς ἓν ὕψωμα περιβαλλόμενον ἀπὸ ἀμπελῶνας καὶ χωράφια καλῶς καλλιεργημένα. Οἱ κάτοικοι ἦσαν εὐκατάστατοι παρ' ὅλους τοὺς βαρεῖς φόρους τοῦ Ἡρώδου, ὅστις εἶχεν ἀνάγκην πολλῶν χρημάτων διὰ τὰ παλάτια, τὰς πόλεις καὶ τὰ φρούρια, τὰ ὁποῖα ἔκτιζεν.

Ἡ κόρη ἐφαίνετο μελαγχολικὴ καὶ σκεπτική, παρ' ὅλην τὴν νεότητα καὶ ζωηρότητά της. Φθάσασα εἰς τὸ πηγάδι, ἤρχισε νὰ ἐρωτᾷ τὰς ἄλλας γυναῖκας ἂν ὑπάρχουν νέα ἀπ' ἔξω. Ἀλλὰ καμμία δὲν ἐγνώριζε τίποτε· ὅλα ἐφαίνοντο ἥσυχα, καὶ ἡ κόρη ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐγένετο εὐθυμοτέρα εἰς τὰς συνομιλίας της. Αἱ ἄλλαι τὴν ἠρώτων διὰ τὸν γάμον, ὅστις ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ ἐκεῖνο τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν οἰκίαν της. Ἐκείνη ἀπήντα μὲ ζωηρότητα, ὅλαι δὲ ἔμειναν σύμφωνοι ὅτι ὁ γάμος αὐτὸς θὰ ἦτο λαμπρὰ ἑορτὴ καὶ ὅτι ἡ νύμφη ἦτο πολὺ ὡραία, ἀνταξία τοῦ γαμβροῦ, ὅστις ἦτο ὁ υἱὸς τοῦ Ραββίνου.

Ἀφοῦ ἐγέμισε τὴν ὑδρίαν της, ἡ κόρη, ἥτις ἐκαλεῖτο Εὐνίκη, τὴν ἐσήκωσε καὶ τὴν μετέφερε πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν. Ἐκείνην τὴν στιγμήν, ὁ γέρων Ραββῖνος ὡμίλει πρὸς τὸν υἱόν του Ραφαήλ, ὅστις ἐστέκετο ἔμπροσθέν του, εἰς στάσιν εὐλαβοῦς προσοχῆς. Τὸν ἐνουθέτει περὶ τοῦ ἐπικειμένου γάμου του καὶ περὶ τῶν νέων καθηκόντων καὶ ὑποχρεώσεων του ὡς ἱδρυτοῦ νέας οἰκογενείας.

Ὁ Ραββῖνος Ἰσαὰκ ἦτο ὁ σοφώτερος ἄνθρωπος τοῦ χωρίου καὶ τὸ ἐξωτερικόν του ἐνέπνεε σεβασμόν. Μακρὰ λευκὴ γενειὰς κατήρχετο μέχρι τῆς ζώνης του οἱ ὀφθαλμοί του ἦσαν ζωηροὶ καὶ ἡ φωνή του ἐπιβλητικὴ καὶ ἔντονος. Ἦτο ἐνδεδυμένος ποδήρη λινὸν χιτῶνα μὲ ζώνην ἐρυθρᾶν, ἐπὶ δὲ τῶν ὤμων καὶ γύρω τοῦ τραχήλου του ἔφερεν, ὅπως ὅλοι οἱ γνήσιοι Ἰουδαῖοι, τὴν «ταλλίθ,» ἤτοι ὠμοφόριον (σάρπαν) λευκὸν μὲ γραμμὰς πορφυρᾶς καὶ κυανᾶς, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα, φέροντα θυσάνους (φούντας) πορφυρᾶς, ἐκρέμαντο ἔμπροσθεν. Τὴν «ταλλὶθ» ταύτην ἐφόρουν οἱ Ἰουδαῖοι κατὰ παράδοσιν, διὰ νὰ ἐνθυμῶνται τὸν Νόμον τοῦ Κυρίου καὶ νὰ ἐκτελῶσιν αὐτόν. Ἕκαστος δὲ Ἰουδαῖος ἐφόρει «ταλλὶθ» ἁπλῆν ἢ ἐστολισμένην μὲ κεντήματα καὶ στολίσματα χρυσᾶ, ἀναλόγως τῆς ὑλικῆς του καταστάσεως. Ὁ Ραββῖνος Ἰσαὰκ δὲν ἦτο, ὡς φαίνεται, πολὺ εὐκατάστατος, καθότι καὶ ἡ «ταλλίθ» του ἐστερεῖτο κοσμημάτων καὶ τὰ σανδάλιά του ἦσαν ὀλίγον τετριμμένα.

Καθ' ἣν στιγμὴν διήρχετο ἡ Εὐνίκη μὲ τὴν ὑδρίαν της, ὁ Ραββῖνος ἐτερμάτιζε τὴν πρὸς τὸν υἱόν του νουθεσίαν καὶ ἐγερθεὶς ἔλεγεν:

—«Αὐτὰ εἶχον νὰ σοῦ εἴπω, υἱέ μου. Ὁ Κύριος νὰ σὲ εὐλογήσῃ! Κύτταξε τὰς ἑτοιμασίας τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν γάμων σου, νὰ ἦναι ὅλα πλήρη, διότι θὰ ἔχωμεν πολλοὺς προσκεκλημένους. Ἐγὼ πηγαίνω τώρα εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ναθαναήλ, διὰ νὰ μάθω νέα. Πρόσεξε νὰ μὴ εἴπῃς εἰς κανένα αὐτὸ ποῦ θὰ σοῦ εἴπω. Σήμερον τὸ πρωῒ ἦλθεν ἔφιππος ἀγγελιαφόρος ἀπὸ τὴν Σαμάρειαν, ὅπου ἔλαβε χώραν νέα στάσις καὶ πολλοὶ τῶν ἀδελφῶν μας ἐφονεύθησαν καὶ δὲν εἶχον τὸν βοηθοῦντα, διότι ὁ ἑκατόνταρχος ἐκεῖ ἀγρίως μισεῖ τὸ ἔθνος μας. Ἂς εἶναι ἐπικατάρατος!»

Καὶ ἐξῆλθε τῆς οἰκίας. Ἡ Εὐνίκη, ἀκούσασα τοὺς λόγους του, παρ' ὀλίγον νὰ πέσῃ λιπόθυμος. Μόλις ἐπρόφθασε νὰ ἀποθέσῃ τὴν ὑδρίαν της εἰς τὸ μαγειρεῖον, καὶ ἔπειτα ἐξῆλθε πάλιν εἰς τὴν αὐλὴν καὶ ἔπεσεν εἰς ἓν κάθισμα εἰς μίαν γωνίαν καὶ ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν της μὲ τὰς χεῖράς της.

—«Ὦ Θεέ μου!» ἐψιθύρισεν ἐναγωνίως, «ὁ πατήρ μου καὶ ὁ Κύριλλος εἶναι εἰς τὴν Σαμάρειαν! Μήπως ἐσφάγησαν; μήπως τοὺς ἐσταύρωσαν αὐτοὶ οἱ ἄσπλαγχνοι Ρωμαῖοι; Πῶς θὰ ἠμπορέσω νὰ μάθω τὴν τύχην των; Θεέ μου, βοήθει τους! Θεέ μου, δός μου δύναμιν καὶ ὑπομονήν! (ἀκολουθεῖ).

ΠΟΙΚΙΛΑ

—***Οἱ Ἀμερικανοὶ εἰς ὅλα εἶνε πρωτότυποι· ἀκόμη καὶ εἰς τὴν καταπολέμησιν τοῦ ἐγκλήματος.*** Εἶναι γνωστὸν ὅτι αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι κατέχουν τὸ θλιβερὸν ρεκὸρ τῆς ἐγκληματικότητος. Ἤδη κατὰ τὸ ἔτος 1900 ἐπὶ κάθε 100,000 κατοίκων ἠριθμοῦντο πέντε δολοφόνοι. Ἀτυχῶς ὅμως κατὰ τὸ τρέχον ἔτος, οἱ πέντε αὐτοὶ ηὐξήθησαν εἰς δέκα. Δηλαδὴ ἐντὸς 25 ἐτῶν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐγκληματιῶν ἐδιπλασιάσθη. Κατὰ τὰς ἐπισήμους στατιστικάς, κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα, καθ' ὃ ἐν Λονδίνῳ διαπράττονται δέκα φόνοι, εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην διαπράττονται ἑκατὸν ἑξήκοντα! Καὶ ὅμως ἡ τρομακτικὴ αὐτὴ αὔξησις τῆς ἐγκληματικότητος ἀντὶ νὰ καταστήσῃ τοὺς Ἀμερικανοὺς δικαστὰς αὐστηροτέρους, τοὺς ἔκαμε ἐπιεικεστέρους. Ἐνῷ εἰς τὸ Λονδῖνον ἀπαγχονίζεται εἷς φονεὺς ἐπὶ ἑπτά, εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην θανατοῦται μόνον εἷς ἐπὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα. Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας ἐπικρατεῖ μία παράδοξος ἐπιείκεια ἡ ὁποία ὑποβοηθεῖ τρομακτικῶς τὴν ἐγκληματικότητα.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἡ Πολιτεία ἐδείχθη ἀνίκανος νὰ ἀμυνθῇ κατὰ τῶν κακούργων καὶ νὰ τοὺς περιορίσῃ, ἠναγκάσθησαν νὰ ἀναλάβουν τὸ ἔργον τοῦτο ὁμάδες πολιτῶν. Εἰς τὸ Μπροῦκλιν τῆς Ν. Ὑόρκης συνεστήθη μία ἐπιτροπὴ ἀπὸ ἀρκετὰς ἑκατοντάδας βιομηχάνων, μεγαλεμπόρων καὶ πλουσίων φιλανθρώπων, μὲ σκοπὸν τὴν καταπολέμησιν τῆς ἐγκληματικότητος. Καὶ ἡ ἐπιτροπὴ αὐτή, ἀμερικανικὴ ὅπως ἦτο, δὲν ἠδύνατο παρὰ νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν πρωτοτυπώτερον τρόπον διὰ νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὰς ἐνεργείας της. Ἀπεφάσισε νὰ καταπολεμήσῃ τὸ ἔγκλημα μὲ τὴν . . . διαφήμισιν! Ἐμίσθωσε δι' ἓξ μῆνας τὴν πρώτην σελίδα τῆς μεγαλειτέρας ἐφημερίδος τοῦ Μπροῦκλιν καὶ ἐξησφάλισε τὴν συνεργασίαν τῶν καλλιτέρων δημοσιογράφων καὶ διαφημιστῶν τῆς πόλεως. Αἱ ἑκατοντάδες χιλιάδων λοιπὸν ἀναγνῶσται τῆς μεγάλης αὐτῆς Ἀμερικανικῆς ἐφημερίδος, τοῦ «Ἀετοῦ τοῦ Μπροῦκλιν», ἀναγινώσκουν τώρα κάθε ἡμέραν εἰς τὴν πρώτην σελίδα ἀγγελίας κατὰ τῆς ἐγκληματικότητος. Ὁ τρόπος αὐτὸς φαίνεται ἴσως γελοῖος εἰς ἡμᾶς. Ἀλλ' εἰς τὴν Ἀμερικὴν εἶναι ὁ ἀποτελεσματικώτερος. Ὁ Ἀμερικανὸς δίδει τὴν μεγαλειτέραν προσοχὴν εἰς τὴν διαφήμισιν καὶ οὕτω σήμερον ἀντὶ εἰς τὴν πρώτην σελίδα τῆς ἐφημερίδος του νὰ βλέπῃ τὰς ἀγγελίας τοῦ τάδε ἀρώματος ἢ τῶν δεῖνα πούρων, βλέπει νὰ καταχεραυνοβολῆται ἡ ἐγκληματικότης καὶ νὰ καταδικάζεται μὲ τὰ μελανώτερα χρώματα.

Ἡ ἐπιτροπὴ εἶναι πεπεισμένη ὅτι θὰ καταλήξῃ εἰς ἀγαθὰ ἀποτελέσματα καὶ ὅτι ὁ τρόπος αὐτὸς τῆς ἐνεργείας της εἶναι ὁ καλλίτερος. Πιθανόν. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὅλα εἶνε δυνατά.

—Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὑπάρχει μία περίεργος πρόληψις: ***τὰ χαρτονομίσματα τῶν 2 δολλαρίων θεωροῦνται ὅτι φέρουν κακοτυχίαν.*** Τόσον ἡ πρόληψις εἶναι διαδεδομένη, ὥστε καθεὶς προσπαθεῖ νὰ τὰ ἀποφεύγῃ ἢ νὰ ἀπαλλαγῇ αὐτῶν, ἂν ὁπωσδήποτε περιῆλθον εἰς χεῖράς του· μερικοὶ δὲ φανατικώτεροι προτιμοῦν, φοβούμενοι τὴν δυστυχοποιὸν ἐπίδρασίν των, νὰ τὰ καταστρέψουν μᾶλλον παρὰ νὰ τὰ κρατήσουν.

Ἡ Κυβέρνησις ἐξ ἄλλου, διὰ νὰ καταπολεμήσῃ τὴν πρόληψιν, πληρώνει τοὺς μισθοὺς τῶν ὑπαλλήλων κατὰ προτίμησιν εἰς χαρτονόμισμα τῶν 2 δολλαρίων. Οἱ ἀτυχεῖς ὑπάλληλοι εὑρίσκονται βεβαίως ἐν ἀδυναμίᾳ ἀρνήσεως, ἀλλὰ μὲ τὴν πρώτην εὐκαιρίαν—παντοπώλου, ἀρτοπώλου, ράπτου κλπ.—ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὰ κακορροίζικα χαρτιά!